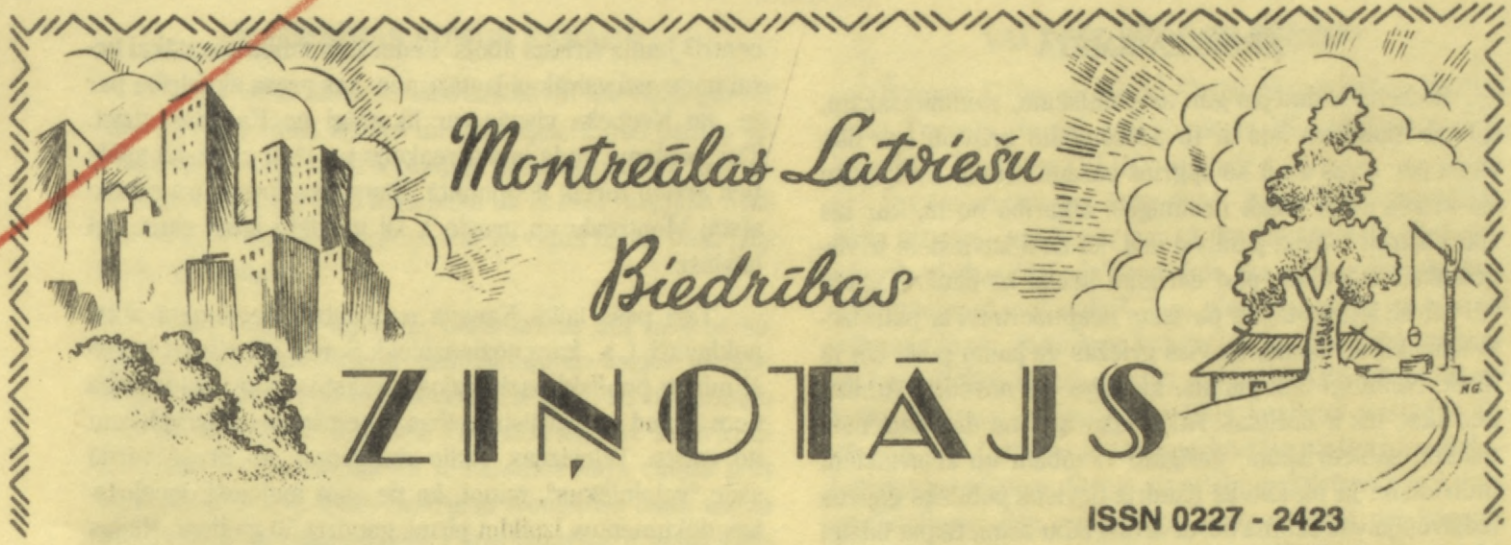

mg/b

1997. GADA MARTS

MONTREALA, KVEBEKĀ

48. GADA GĀJUMS

NR. 3. (576.)

KRIŽU LAIKMETĀ

Šodienas iezīmējas gan ar politiskām, saimnieciskām, sabiedriskām un līdz ar to personīgām krīzēm, kas nāk viena pēc otras un it kā apgriezī pasauļi otrādi. Un katram šīs krīzes šķiet citādi nozīmīgas, atkarībā no tā, kur tās spiež kurpi. Latvijā ļaudis domā, ka tieši latviešiem ir visgrūtākais stāvoklis, pāri darījumi lielāki kā citur. Kanadā vēl vairāk iedzīvotāju ir pavisam neapmierināti ar patreizējo stāvokli un domā, ka viss griežas uz jauno pusi. Un tā tālāk. Nemitīgi tiek jautāts, kur viss tas novedīs? Atbilžu netrūkst, tās ir dažādas. Atkal atkarīgas no dažādām politiskām, sabiedriskām, garīgām vienībām un atsevišķiem individiem. Ja nu Latvijā gandrīz neviens politisks gājiens iedzīvotāju vairākumā nevar atrast labu zemi, tikpat līdzīgi ir arī Kanadā. Šeit visi politiķi, saimnieciskie un sabiedriskie pasākumi nemitīgi atrodas visdažādākās krustugunis. Neviens otram vairs netic, notiek visādas tiesas prāvas, bezdarbs aug, lieli saimnieciski pasākumi aiziet bankrotā, jaunajiem darba nav, sociāli aprūpējamo skaits aug straujāk, kā sēnes pēc lietus. Grūti laiki, kuŗos ierauta ir arī latviešu sabiedrība, kas dzīvo lielvalstī - Kanadā, ko pasaulē devē par vislabāko un kuŗā dzīvot vēlas miljoni no visiem kontinentiem.

Tikko Kanadu pāršalca ziņa, ka vecā un slavenā departamentu veikalu firma Ītons (Eaton) atrodas bankrota priekšvakarā un lūgusi un saņēmusi aizsardzību pret kreditoriem. Tā aizņēmusies 500 miljonus dolārus, lai segtu līdzīgus zaudējumus pēdējo gadu laikā un izdarītu lielu pārorganizēšanu, kuŗas rezultātā darbu zaudēs tūkstošiem ilggadīgu strādnieku, slēgs ap pusi no visiem firmas veikaliem. Iespējams, ka to pat pārdos jauniem īpašniekiem. Ļaudis sašutumā jautā - kas noticis, kur misējis, kas vainīgs? Ko tas nozīmē? - Mainīgajā pasaulē, kuŗas ekonomiskās izdarības ir pakļautas tik daudz un dažādiem spēkiem, cīnīties un pastāvēt ir uzdevums, ko šodienas cilvēks, šķiet, nav spējīgs veikt, nav tam sagatavots. Viss tas ietekmēs ļoti daudz cilvēku dzīvju un radīs sociālas problēmas, kādas līdz šim Kanadā pēdējos gadu desmitos nav piedzīvotas.

Parastais cilvēks pie visa vaino valdības (federālo, provinciālās un pašvaldību), politiķus un to darbiniekus - birokrātus. Prasa lielāku atbildību pret valsti, sabiedrību, individiem. Britu Kolumbijā atsevišķi cilvēki panākuši, ka augstākā tiesa apsvērs to, vai patreizējā provinciālā valdība (jauno demokrātu) ir tiesīga valdīt, ja nav izpildījusi solījumu panākt izlīdzinātu budžeta izpildīšanos aizvadītā gadā, kā to bija solījusi savā vēlēšanu kampaņā! Turpretim Kvebekas patreizējā valdība federālo augstāko tiesu vispār neatzīst un sludina, ka visa noteikšana ir "Kvebekas tautas" (nacionālistu un seperatistu) rokās. Ja 50% +1 nobalsotu referendumā par jaunas valsts radišanu, tad neviens no pārējiem nekāda teikšana vairs nebūs. Punkts. Tas esot demokrātiski - vairākums valdot! Pārrunas par šo tematiku ir gaŗas, asas, dažkārt pavisam vienpusīgas un nemitas, kaut gan vairākumam tās ir apnikušas līdz kaklam. Tas vēlētos labu dzīvi, bet seperatistiem laba dzīve Kanadā nav iespējama. Tie tā to saka katru stundu, katru dienu, katru nedēļu, katru mēnesi, katru gadu un tā tālāk. Atkal ievēlēšanas gadījumā tie atkal pieteikuši jaunu referendu un sola tādus tik ilgī, kamēr būs dabūjuši savu vienas balsu vairākumu. Un ne tikai to viņi prasa, prasa arī, lai visi pārējie asimilējas par frančiem! Bet reizē tas nenozīmē, ka visi franciskās izcelsmes kvebekieši ir līdzīgās domās. Daudzi nav gatavi uzdot savu Kanadas pavalstniecību. Rezultātā jauna tematika - vai no Kvebekas varētu atšķirties tās daļas, kā iedzimto rajoni un angļiski runājošie

centri? Jauns strīdus ābols. Federālā valdība augstākai tiesai nodevusi vairākus jautājumus, kas prasa skaidrību par to, vai Kvebeka vispār var likumīgi no Kanadas aiziet. Tas, protams, rada jaunu reakciju un tā šī politiskā spēle tiek arvien turēta degpunktā. Starplaikā firmas un cilvēki atstāj Montrealu un provinci, lai meklētu laimi citur. Arī latvieši.

Tajā pašā laikā Kanadā uzmanības degpunktā atkal nokļuvis, t. s., kuŗa noziedznieki. Šoreiz arī vairāki latvieši minēti publiski paziņotajos sarakstos. Kanadas valdība tiem draud ar pavalstniecības atņemšanu un izraidīšanu no valsts. Televīzijas, radio raidījumos un presē vārdā sauc "vainīniekus", minot, ka tie esot melojuši, ieceļošanas dokumentus izpildot pirms gandrīz 50 gadiem. Rodas iespaids, ka viņi par vainīgiem atziti uz nepilnīgas un dažādu avotu (bieži vien Maskavas) piegādātas informācijas pamata. Tas, ka savā laikā valsts nekādus iebildumus, pavalstniecību piešķirot, necēla, šobrīd nekādu lomu it kā vairs nespēlē. Kādreizējais Kanadas ministru prezidents Trudo piezīmējis, ka toreizējā valdība neesot vēlējusies dzīt vadzi dažādajās tautību grupās, tādēļ jautājumā neesot neko darijusi klusējusi. Grūta situācija, kas met ēnu ne tikai uz latviešiem, bet arī uz daudziem citiem kanadiešiem, kas nākuši no Austrumeiropas - lietuvjiem, igauņiem, ukraiņiem utt. Apvainotajiem priekšā izklausīšanās un tiesu procesi. Līdz šim tie parasti izrādījušies nesekmīgi. Tomēr - lielā preses spiediena priekšā - valsts tieslietu ministrija rīkojas un gala rezultāti vēl nav skaidri.

Andris Šķēle Latvijā sastādījis jaunu valdību, kas no viņa iepriekšējās vadītās valdības atšķiŗas tikai ar dažiem ministru posteņiem. Jaunus amatus ieguvuši trīs Saimnieka partijas deputāti - par Ministru prezidenta biedru kļuvis Juris Kaksītis, par Izglītības un zinātņu ministru - Juris Celmiņš (Māŗa Grinblata vietā) un par Pašvaldību valsts ministru - Eriks Zunda. Visi pārējie agrākie ministri paturējuši savus posteņus. Šķiet, ka Šķēle ir nostiprinājis savas pozīcijas patreizējos mainīgajos apstākļos valstī, kur valda dažādi noskaņojumi un ieceres. Par viņa politisko šacha gājienu ir dažādi ieskatī. Izplatīta ir dažādo politisko partiju deputātu pāriešana citā politiskā vienībā. Tā beiguši pastāvēt Latvijas Vienības partijas frakcija, kuŗā palikuši tikai 3 deputāti, G. Valdmani ieskaitot. Tas jūtami grozījis politisko spēku attiecības Saeimā, kuŗas izmantojis Šķēle. Tieslietu ministrijā reģistrētas 37. politiskas organizācijas.

Latviešu sabiedrībā Kanadā iestājies pārbaudījuma laiks - mainās paaudzes un sašaurinas sabiedriskie līdzekļi. To patlaban jūtam ik uz soļa. Lielākā problēma ir tā, kas pārņems, vadīs un apsaimniekos mūsu pasākumus nākamajos gados un gadsimta maiņā? Ja līdz šim to vairāk jūta mazākie centri, tagad šī izjūta vairs nav sveša arī lielajai "galvaspilsētai" Toronto. Jaunākai un vidējai paaudzei nopietni jāraugās, lai šie pasākumi tomēr nepaputētu, jo dzīves apstākļi Kanadā arvien vēl pasliktinās. Līdz ar to vairs nav garantēta laba dzīve un ļoti nodēŗīga varētu kļūt latviskā vide un pasākumi, kuŗos varētu palīdzēt viens otram, kopēju darbu veicot. Tādēļ ieauŗšana un piedalīšanās mūsu sabiedrībā kļūst par pavisam nopietnu lietu, ko vairs nevar atlikt uz rītdienu, vai uz vēlākiem gadiem.

Krīzes un grūtos laikos cilvēks dažkārt kļūst neiecietīgs un skarbs. Grūtumos, kuŗus nespēj pieveikt, nonācis, dažkārt pat pievēršas ļaunprātībai un citām negatīvām izdarībām. Saziņu mēdīji, kas labprāt ziņo par šīm lietām, nemitīgi uzkurina jaunas ugunis un savstarpējās attiecības iedzīvotāju starpā saasinās. Sabiedrību varētu apdraudēt pat nemieri un terrorsi. Jālūdz Dievs, lai mēs no tā būtu pasargāti, jo pārējās pasaules daļās tā netrūkst. □

ir gals un malas. Tāpēc dzirdam: 'nevar visu...' Nāk klāt 'Latvijas atzinības' faktors, kas bicīzi vien personīgi patikamāks, glaimojošāks pēc trimdas 'nepateicības', pārpratumu gadiem... un turklāt sola 'ieiešanu tautas vēsturē', kamēr trimdas sasniegumi (tāpat, kā arhīvi) izput vējos. Spējīgas, kustīgas, profesionālas ('nopelniem bagātas') aprindas diasporai netieši piesaka: 'es te vairs ne...' Tas ir smags dubultšoks 50 gadus celtai, citīgi uzturētai sabiedriskai (varētu teikt: kultūrālai) sistēmai, drauds tās sakarīgai nākotnei, pastāvēšanai. Vietējie tūlīt saprastu: notiek mūsu sabiedrības 'iztukšošana' (*hollowing-out*). Paliekam it kā tādā izkaisītā, pasīvā 'ziedotāju', kultūrsīkumu noņēmēju plāksnē - un viss.

Tik tālu skaidrs, bet... vai neesam aizmirsuši nopietnu paradoksu? Tikai, apm., 10-15% diasporas latviešu pieprasījuši Latvijas pilsonību (un/vai pasi), piedalījušies Latvijas vēlēšanās, stipri mazāks procents 'fiziski atgriezies' uz dzīvi Latvijā... tomēr, uz to neskatoties, mēs šeit uz vietas (tātad: palikušie 85-90%) apzināti, vai nemaz nedomājot, sev 'nogriežam skābekli!' Kas mūs dzen tā (tuvredzīgi, pašnāvīgi) rīkoties?

Varbūt savāda, pēdējos gados iestājies sabiedriskais 'nogurums' izskaidrojams no kaunības puses: pēc visas tās 'ciņas'... tomēr neatgriežamies, kad iespēja pavērusies, tāpēc labāk norimt, klusēt (*Tagad, tiešām, esam nenozīmīgi, īsts 'atlauztais zars'... ka tik to mums kāds nepārmet.*) Tādas padevīgas gaisotnes ietušēšanai par labu sāk parādīties atvairošanās raksti, kas ieņem līniju: ne jau par personīgu atgriešanos cinījamies, bet par brīvas Latvijas *ideju*... un tagad varam pelnīti atpūties, jo ideja uzvarējusi (Pārlasot trimdas pirmo 30 gadu ievadrakstus, runas - galīgs 'jēgas apvērsums!'). Arī ja tādu vēlinu matu skaldišanu pieņem bez kritikas (derētu, piem., vaicāt - *kas īsti 'uzvarējis', kāda uzvarai praktiska nozīme?*), neatkāpjās galvenais: ko tālāk?

Labi: trimda nav 'normāls stāvoklis', nākotne ir Latvijā. Noteikti ceram, lūdzam un strādājam kā nu katrs - lai gaiša tāda nākotne būtu. Lai iespēja latvisku nākotni baudīt un tās celšanā piedalīties pienāktu vismaz mūsu bērniem, lai viņiem būtu izvēle, kas izpalika mums (Pārāk vēlu, šķiet, tā ieradās!). Bet vai tas tūlīt nozīmē... visi gribēs, spēs un varēs atļauties tādu iespēju tvert, par radikālu maiņu momentā izšķirties? Nē. Acimredzot! Lielā mērā *istā* diasporas 'balsošana' jau notikusi - un tās rezultāti nepārprotami liecina: tepat (uz nenoteiktu laiku, līdz drošākam brīdim, varbūt līdz dzīves galam) vien vairums paliekam. Ja ir tāds pārliecinošs 'nē', kāpēc no palikšanas tālāk veidošanas jāatkabina visus spēkus, līdzekļus, sakarīgu plānošanu? Vai pēkšņi izputējies ilgi koptais lepnums par to - *kādi* paliekam? Vai 'uzturēšana' šeit izslēdzas, jo, galu galā, tagad varam 'uzturēties'... tur?

Nenāks talkā tie, kas, šejienes sabiedrībā nepiedalījušies, tagad metas sev peļņu un prestižu 'izcīnīt' Latvijā. Tādi jaunas laimes meklētāji nav mūsu pārstāvji. Tie līdzī nes rietumos pasargātās, tālāk veidotās, pat vienreizējās (unikālās) vērtības, t. s., 'veselīgo pielikumu'. Nav brīnums, ka plašās dzimtenes aprindās tādu 'diasporiešu' padomi un 'jaukšanās' nav vēlamas parādības - lai cik stipri tur, socdomas samaitātā vidē, gudri padomi un trāpīga jaukšanās noderētu. Daudzus tādus uzskata kā piesmejamus, izmantojamus. Un tamlīdzīga 'uzņemšana' riņķveidīgi sarūgtina, atbaida citus, kas tiešām gribētu un varētu palīdzēt, kuņiem izvēles brīdi bija tikai viens vienīgs pozitīvs mājiens, viens godīgs darījums vajadzīgs, lai... Un - nav. Tad iznāk tā, ka saprātīgi 'mēģināts te, mēģināts tur'... un dvēsele aizķeras sēkli, itnekur.

Var vienmēr droši teikt: Latvija svarīgāka. Pareizi! Bet kas ar to panākts? Nepareizā vietā (un nedomājošā mutē)

tas ir lēts sofisms. Latvijas atjaunošanu nedrīkst izmantot kā personīgu 'aiziešanas biļeti' (ar raksturīgo mājienu: vienalga, ko mēs te...). *Katrs labs latvisks pasākums ir svarīgs - vispirms tur, kur brīdi esam.* Vai tieši to neesam 50 gadus ar darbiem apliecinājuši? Kas mainījies?

Mainījies ir politiskais. Varbūt - nemaz tik krasi, kā pieņemam. Kur reiz brīvību bija jāatgūst, tagad to jāizveido pilnīgu, atbildīgu, drošu... jo ar 'formu' nepietiek. Papīri vien, kā vēsture nežēlīgi pierādījusi, negarantēs veselīgu Latvijas nākotni. Loģiski, tātad, diasporas organizāciju darbam jāpāriet no vispārējās (reiz vienojošas, bet vienkāršas) brīvības 'pieprasīšanas' precīzāk, sīkstāk un praktiskāk pie 1) tās nostiprināšanas (piem., par labu NATO jumta paplašināšanai, pret krievu propagandu un draudiem); 2) mērķtiecīgas tās latviskošanas (nospraužot izteikti latvisku pilsonību, izglītības sistēmu, demolējot bijušo okupantu 'tiesību' pretenzijas); un 3) pie stipri kāpinātas likumības ieviešanas (Latvijas polit- un civiltiesības, iekārtas virzot patiesas atbildības ceļos, apgaismojot okupācijas laikus un tās autorus, likvidējot tuklu birokratiju un padrežīma ieperināto mafiju).

Tūlīt preti tieps: nepazīstiet Latvijas apstākļus, ko atkal maisaties?!

Atbilde vienkārša: pārāk labi pazīstam Latvijas apstākļus, tie ir necili un nepieņemami ne vien mums, bet arī Latvijas iedzīvotāju vairākumam, tāpēc negaidiet atvairošanos par ieteikumiem, kuņus izraisa 50 gadu pieredze demokratijas - 'formulējums', kas manāmi izpalicis Jums. Protams, nav tā jābļautās. Visi gribam labāko. Bet diasporas organizāciju darbība varētu būt principos izteiktāka, ne tik tālu izplūdusi līdzekļu piegādē (bieži bez atskaites), asāk (bez starpniekiem) tēmēta tur, kur labvēlīgas maiņas var panākt tieši. Ja vajadzīgs, varam arī izveidot konstruktīvu 'lojālu opozīciju' - tādā ziņā prakses mums daudz. 50 gadus negribējām paklausīgi 'sagremot' Latvijas okupāciju, būtu absurdi tūlīt un bez brēkas norīt 'atjaunošanas' kļūmes. Ja par tām runāt un rūpēties Latvijā pārāk grūti, neērti... 'jāmaisās' mums. Trimdojot esam malā nolikuši vienu tautas parašu - aklu paklausību valdībai, izlaidošānu - un tās vietā ieturam principu, ka pilsoņiem izvēlētos pārstāvjus un valsts birokratiju vienmēr jāsauc pie atbildības.

Mainījies ir kultūrālais. Kur reiz 'draudzības delegācijas' brauca mūs 'glābt' (kurinot bēdīgi slavenos 'sakarnieku kaņus'), tagad par diasporā saglabāto un tālāk veidoto mantojumu Latvija daudz neinteresējas (Izņēmums: šejienes autors pats tur panāk - un samaksā - izlases darbu izdošanu.). Retais Latvijas pilsonis būs ar trimdas vēsturi iepazinies, nejut lielu vajadzību to darīt, un aptverošu 'tumšo laiku' uzskaiti kā mācības vielu sastapsim izņēmuma kārtā. Latvijas skolotāju pašcieņa - un algas - ir nožēlojamā līmenī. Parallēli, padvalsts pabalstam un mākslīgi zemām patēriņa cenām izkūpot, sīkumainībā un eirokomercialismā pagrimusi kultūra. Bez vēsts, šķiet, pazuduši tie 'vadošie', kuņ zemteksti un melodijas reiz kalpoja kā tautas sirdsapziņa. Valda sasteigta, puscepta 'tirgus mentalitāte', kultūras vakuums - kuņ grūti pat sakopot no ideoloģiskām piedevām attīrīto, 'veco laiku' labāko, piem. Imanta Ziedoņa mūža darbu sēriju. Universitātēs, institūtos vēl turas laba daļa bijušā režīma 'noteicēju'. kuņiem atklāta, dinamiska kultūra, it īpaši elementi, kas izmeklētu 'vēstures plankumus', ir bistama lieta. Tāpat lietošanā turas sovjetizēta latviešu valoda, kuņ no rietumiem ieplūst jauni barbarismi, piem., 'kompjuters'. Ar skepsi skatoties un tā prastāk sakot: ideju konstipācija, vārdu caureja.

Loģiski, tāpēc diasporas organizācijām jāpāriet no nepadomāta 'kultūras importa' (koncertturneju rīkošanas, Latvijā izdotu gabalu pārspiešanas, nemitīgas viesu un de-

legāciju 'uzņemšanas') uz sakopotas, koncentrētas trimdas kultūras eksportu. Fainomenāli populāras bija 'Pecišu' turnejas Latvijā - bet tas ir tikai viens elements. Vai nevaram paspēt kaut ko paliekošāku, blakus angļu valodas un 'biznes' zinību mācīšanai Rīgā? Ja paši neapzinām, nesakārtojam un kā pamatīgu ciema kukuli uz Latviju neizgādājam visu trimdā sacerēto, sarakstīto, sakomponēto, visus atreferējumus, arhīvus, kā vērtības, tā sēnālas, pilnīgu mūsu nošķirtās vēstures nodaļu ar tās panākumiem un kauna traipiem - neviens cits to nedarīs un mūsu centieniem un dzīvei šeit ātri zudīs vēsturiska liecība, vesela laikmeta nozīme, kuŗai pilnasinīgi jāieplūst apvienotā Latvijas un latviešu likteņgaitas stāstījumā. Ne tikai tas. Tāds pienesums labi derētu veselīgākai kultūras attīstībai Latvijā. Ja paši neesam klāt 'miesā', būsīm vismaz klāt garā: gars ir 'dzīvā spēka' galvenā daļa. Pat ja tas ir 'vienas reizes darījums', t. s., 'trimdas noslēgums', veiksīm to pamatīgi, godīgi, pilnīgi, jā pat liksmi. Neizčākstēsīm.

Tik pat loģiski, tas nozīmē, ka 'palīdzību Latvijai' nedrīkst iekārtot tā, ka apstājas palīdzība šejienes skolām, koŗiem, tautas deju grupām, izdevumiem, visai 'kultūrai infrastruktūrai' - kuŗai tieši šodien palīdzība vajadzīga vairāk, kā jebkad. Mūsu 'brīvprātīgie' dolāri procentos ir nenozīmīgi kā pienesums Latvijas valsts budžetam (turklāt varētu sirsnīgi debatēt pēdējo pāris budžetu prioritātes!) - bet tie pilnīgi nosaka šejienes rosmju apmērus. Citu līdzekļu mums nav. Latvijas valdība mūsu studentiem stipendijas nepiešķir. Neiznabagosīm savu sabiedrību pirms laika. Esam devuši daudz un varam ziedot vēl par labu vērtīgiem pasākumiem Latvijā, bet ne tādos apmēros, kas šejienes rosmēm sola steidzinātu galu. Noslāpēšanu.

Mainās sabiedriskie mērķi. Tāpēc, loģiski, jāmainās organizācijām, kuŗām uzdots tos sasniegt, un jāmainās metodēm. Reiz varējam 'protestēt' visi kā viens - tagad pie smalkākiem, kuteligākiem projektiem jāpiesauc speciālisti, lietpratēji. Reiz nodereja 'tradicionāla valde' - priekšnieks, vietnieks, sekretārs, lietvedis, saimnieks - tagad vajadzīgi 'reklamētāji', līdzekļu vācēji, tiklotāji, sabiedroto meklētāji, kontaktu veidotāji, lobijisti. Tie nav amati, kuŗus ievēlētie kandidāti var vienkārši sadalīt pēc patikas, vai pildīt pārmaiņus, kā iznāk; bieži vien, tie prasa profesionālu izglītību, pieeju, pieredzi - un kompetenti tādi ļaudis necieš sīkumos izstieptas sēdes, miglainus motivējumus, berzi un 'personpolitiku'. Tāpēc arī vajadzīgi gudri, t. s., 'stratēģiskie plānotāji' saprotamu jaunu virzienu (ne tikai budžetu) nospraušanai. Visu to ņemot vērā, būs skaidrs, ka nepieciešama tieši vidējās un jaunās paaudzes aktīva līdzdalība. Svaigam izaicinājumam un, teiksim atklāti, mērķtiecīgam (vs 'business as usual') pieaicinājumam iztrūkstot, šie spēki noplūdis 'Latvijas virzienā', lielākoties, rīkojoties izkaisīti un uz savu roku, vai, galīgi apnikuši, atkāpsies un klusēs. Profesionālam vēltīgi teikt: nāci, pārņemi un rīkojies... Viņam (un viņai!) 'kosmiskām' (un kosmētiskām) reformām, abstraktu struktūru 'pārņemšanai' nav daudz laika un pacietības ko veltīt. Kāda tādiem gājieniem praktiska nozīme, ja visa 'organizēšanās' strauji mainās? Jādara darāmais. Lai organizāciju 'formas' un 'posteņi' pielāgojas darāmam!

Viskrasāk - turklāt, 'tiklu laikmetā' - atpalikušas mūsu sazināšanās spējas. Skaitāmies 'izkaisīti', bet tomēr vienoti, jā, bet kas tad ikdienas gaitā mūs vieno? Valdes sēdes? Vēstules? Nedēļas avīze? Mēneša biļetēns? Gada grāmata? Pēdējā momenta telefona zvans? Sarūk mūsu vienības (apvienojas draudzes, utt.), arvien grūtāk nākas izdot un izplatīt 'drukāto', no 'tradicionālas izziņošanas' jau labu laiku 'atkabināta' jaunā paaudze - nepārprotamas 'elpas trūkuma' pazīmes. Vai nederētu strādāt 'gudrāk'? Fakts ir, ka diasporas organizācijas (un vēl ne visas) ar lielām grūti-

bām uzstādīja pirmās faksa iekārtas, tad viena otra lēnām datorizējās (arī ne visas), tāpat ar epasta kontiem, un tikai pēdējā laikā Timekli savas 'lapas' izlika ALA, ALJA, LNJAK. LNAK savu 'mājlapu' vēl gatavo. Nekas nav manīts citos mūsu 'novados'. vai pie PBLA. Kā tā? Taču jāsaprot: sazināšanās, ātra un trāpīga informācijas apmaiņa, ricības veikla koordinēšana - tas mūsu pastāvēšanai un tālākam darbam ir centrālas spējas, vēl jo vairāk ņemot vērā 'fiziska kontakta' samazināšanos. *Diasporai ir nepieciešama jauna 'centrālā nervu sistēma'*, savas 'blakus realitāte', kuŗā varam viens ar otru sarunāties pāri kontinentiem, robežām, justies vienoti un savienoties ar domu biedriem Latvijā (kur tiklošana ātri ir gājusi uz priekšu - skat., piemēram, 'Laika' sēriju 'Latvieši pasaules tiklos'), ar Latvijas pārstāvjiem ārzemēs. Te nav runa par 'spēlmanām'. Pie jaunas mūsu 'ļēgas' meklēšanas, iespējamu variantu pārrunām, pat tādas kā 'elektroniskas demokrātijas' veidošanas ar steigu jāņem talkā jaunākās metodes! Kā var bikli ziedot datorus Latvijas skolām (un kāpēc tikai Latvijas?), kamēr tepat mūsu pašu centri un organizācijas nevar (nespēj, negrib) ar datoru palīdzību sarunāties, sastrādāt? Tas ir, pieklājīgi sakot, ačgārni darīts. Un - tipiski.

Nav nekur teikts, ka mums sevi jānovārdzina, savējo jāizputina, lai palīdzētu Latvijai. Tieši otrādi: novārdzinātais drīz nespēs palīdzību sniegt, izputinātam nebūs vērtības ko dot. Tāpēc jāturas stipriem, ja ne mūsu pašcieņas dēļ! Ja 'paņemam vagu' katrs savā virzienā, izjūk ne vien sabiedrība uz vietas, bet arī spējas sniegt Latvijai palīdzību plašākā mērogā. Tātad tālāku darbu pareizos samēros - savaldot instinktus, rūpīgi, aprēķināti - kā 'viņiem' par labu, tā mums.

Pēc 'lielas sajūsmas' - brīvības atgūšanas, steidzīgas visāda veidā palīdzības - posma pienācis jauns pārdomu, meklējumu laiks. Līdz ar jaunu gadsimtu, stāv priekšā nopietnas izvēles. Sabiedrības veselīga pastāvēšana diasporā var mierīgi ieņemt otro vietu, netālu aiz trāpīgas palīdzības Latvijai, bet tai ir jābūt goda pilnai otrai, spēcīgai, apsviedīgai, aktīvai, dinamiskai. Nikuļi nevienam nepatik un tie nekādu cieņu nebaudīs.

Svinēsīm tos 2000. gada svētkus. Svinēsīm pamatīgi! Varbūt tie būs pēdējie 'lielie'. Tas nav svarīgākais. Bet ja starplaikā tradicionālu formu aizsegā varētu pārorganizēties efektīgās partizāņu vienībās, ņemt rokā jauno laiku saziņrikus un sākt sagādāt pesimistiem pārsteigumus... □

1997. gada februārī

Juris Mazutis

XX

DAUGAVAS VANAGI

CV PREZIDIJA DARBA SĒDE

DV organizācijas jaunais centrālās valdes prezidijs savu pirmo darba sēdi noturēja š. g. 9. janvārī, DV priekšnieka V. Plūdona mājās, Skarboro (Scarborough), Ontārio, Kanadā. To ievadīja DV Kanadā vanadžu vadītāja Nora Pulciņa ar lūgšanu, izlūdzoties Dieva svētību jaunam darbam, ko pirmo reizi sākam ārpus Eiropas.

Sēdi ievadot, V. Plūdons pateicās iepriekšējam DV priekšniekam J. Frišvaldam un iepriekšējā CV prezidija locekļiem A. Lindenam un J. Počam par pašreizējā darbu aizvadītajos ilgajos gados, kā arī aizejošai DV vanadžu priekšniecei Ritai Kaugurai. Novēlēja sekmes jaunajai DV vanadžu priekšniecei Ilgai Nirādijai (Nyirady). Atzīmēja jaunā DV CV prezidija sastāvu, kuŗā sekretāra, pildot arī Kultūras nozares vadītāja pienākumus, veiks A. Kalupnieks, kasieŗa un Iekšējās informācijas nozares vadītāja - V. Dāboliņš. Sekoja viņa vispārējais vērtējums un ieskati par nākotnes darbību, kas jau iepriekš publicēti laikrakstos. Daļēju darba laiku aizņēma iepazīšanās ar darba pie-

nākumiem un tā veidošanu sekmīgam DV organizācijas darbam. Te, protams, lielu vērību pievērsis labas sadarbības un izpratnes izveidošanai ar DV zemju, nodaļu/apvienību un kopu valdēm, kā arī ar DV organizācijas darbiniekiem. Lielu uzmanību veltis labu sadarbības attiecību uzturēšanai ar citām latviešu organizācijām, gan patvēruma zemēs, gan tēvzemē.

Ja jaunā prezidija locekļiem par paveikto nebija daudz ko teikt, DV ģenerāļsekretāra G. Tamsona darbs un veikums ir ievēribas cienīgs. Sagatavots un izsūtīts DV CV apkārtraksts Nr. 7/381 un V. Januma fonda apbalvojumu Goda raksti. Izkārtotas 1996. g. 7. decembra DV CV prezidija sēdē apstiprinātās izmaksas 4 5,726.- apmērā, kuŗās ietilpst 4 738.- Bāļu kapu vārtu restaurēšanai, kas tagad kopējo DV ziedojumu šim nolūkam palielina uz Ls 7,634.-; Leģionāru kapu apkopšanas fondam 4 1,200.-; Valsts arhīvam grāmatas "Izpostītā zeme - PSRS okupācijas armijas nodarītie zaudējumi Latvijas laukiem" izdošanai 4 2,209.-. Endprotēžu sagādes lietā uzņemti sakari ar ražotāju firmu BIOMET Anglijā. Izkārtojis DV org. pārstāvību un ziedu nolikšanu bij. DV CV padomnieka P. Vasariņa izvadīšanā uz pēdējo dusu Rīgā.

Iepazīstoties ar ienākušajiem rakstiem atzina, ka telpu jautājums DV CV pārstāvniecības, Rīgā, vajadzībām ir radījis zināmas rūpes. Apskatot radušās situācijas kopš pag. g. DV CV sēdes, nolēma apskatīt arī citas iespējas un ieteikumus pirms galīgās izšķiršanās. Aicina turpināt Latvijas daudzdzīvnieku ģimeņu aprūpi līdzšinējā līmenī. Apskatot ieteiktās maiņas DV Jaunatnes nozares darbības noteikumus un vadlīnijās un plkv. V. Januma fonda noteikumus, nolēma tos piesūtīt arī DV zemēm atsauksmei un ieteikumiem. Teksta maiņu ieteikumus apskatīja DV ASV un DV Kanadā valžu kopsēdē 1996. g. septembrī un par tiem informēja iepriekšējā DV CV prezidija locekļus.

Atzina, ka Latvijas Aizsardzības Spēku laikraksts "Tēvijas sargs" atbalstāms pastiprināt[ā veidā, gan ar palielinātu materiālu atbalstu, gan ar jauniem abonentiem. Aicināja zemes organizēt laikraksta abonēšanu caur savu zemju pārstāvjiem, kas pārzina un vada šo darbu sadarbībā ar laikraksta redaktrisi Līgu Lakuču, K. Valdemāra ielā 10/12, Rīgā, LV-1473. Lūdza arī DV ģenerāļsekretāru G. Tamsonu turpināt redaktora pienākumus laikrakstā publicējamiem DV organizācijas rakstiem, ieskaitot šīs sēdes atreferējumu.

Aicina, iespēju robežās, uzņemties "krusttēvu" pienākumus iepretim Zemessardzes jaunsargiem, atbalstot izglītošanos un tiem sniedzot arī cita veida atbalstu.

Prezidijs apsveica un novēlēja labas sekmes J. Mellēnam, atkal uzņemoties atbildīgo DV Austrālijā zemes valdes un saimes vadību. Viņa adrese: J. Mellēns, 39 Cuthbert Ave., Highton, 3216, Australia, tel. un fakss 61-3-524 37481. Aizejošam DV Austrālijā valdes priekšsēdim A. Berķim izteica sirsnīgu paldies.

Apsveica DV vanadžu priekšnieci I. Nirādiju jubilejas gadījumā 1996. g. 27. decembrī, kā arī V. Kukaini sakarā ar paaugstināšanu brigādes ģenerāļa dienesta pakāpē.

Visas DV zemju, nodaļu/apvienību un kopu valdes aicinātas izkārtot sarīkojumus Latviešu Leģiona dienas un Kurzemes citokšņa atcerei.

Nākamo - 1997. gada kārtējo DV CV sēdi noturēs no 22.-24. jūlijam, Klivlandē, Ohio, ASV. □

A. Kalupnieks, DV CV prezidija sekretārs

JAUNU UZDEVUMU PRIEKŠVAKARĀ

DV organizācija Kanadā savu 1997. gada darbu ievadīja ar kārtējo darba sēdi 9. janvārī, Latviešu centrā, Toronto. Tā ievadīja pārmaiņas ne tik vien organizācijas dzīvē

un darbā Kanadā, bet gan visā DV organizācijā globālā mērogā.

Aizvadītajā gadā DV biedri izvēlējās par augstākā organizācijas vadītāja maiņu, ievēlot Varimantu Plūdoni par DV priekšnieku. Tas DV Kanadā saimei uzlika jaunus pienākumus - ar savu stāju un darbu palīdzēt viņam veikt atbildīgo DV vadības darbu. Mūsu atbalsts viņam nedrīkst būt mazāks kā iepriekšējiem DV organizācijas vadītājiem.

9. janvāra DV KV sēdi ievadīja ar biedrīņa J. Bilinska vadīto klusuma brīdi, kuŗā pieminēja aizsaulē aizsauktos biedrus: Vairi Liepiņu (miris 1996. g. 9. dec.), Jāni Treimani (miris 1996. g. 11. dec.), Jāzepu Dzeni (miris 1997. g. 1. janv.) - visi no Toronto nod., un Jāni Bierīņu (miris 1996. g. 19. dec.) no Hamiltonas nodaļas.

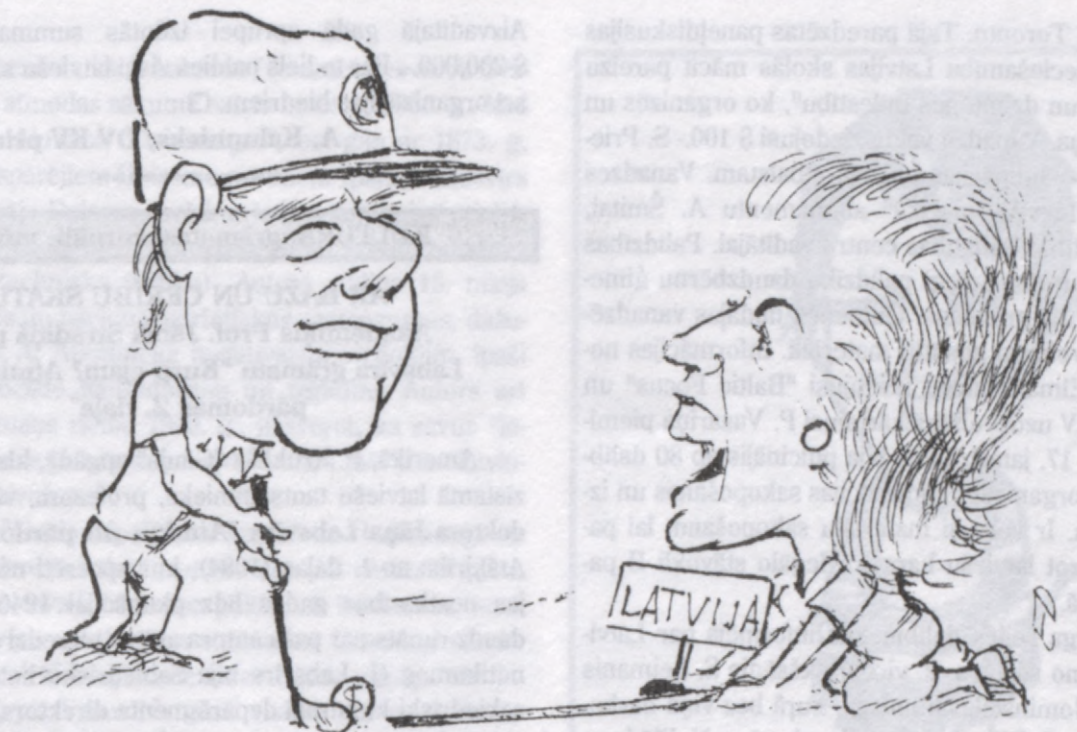
Darba seku ievadīja jaunievēlētais DV priekšnieks V. Plūdons, nododot DV KV un DV Kanadā saimes tālāko vadību DV KV 1. vicepriekšsēdim A. Kalupniekam. Viņš pateicās visiem valdes locekļiem un DV KV darbiniekiem par labo sadarbību un DV organizācijai veltīto pašizlīdzīgo darbu. Paziņoja, ka jaunajā DV CV prezidijā aicinājis darboties A. Kalupnieku sekretāra pienākumiem un V. Dāboliņu kasieņa amatam.

A. Kalupnieks, pārņemot DV Kanadā zemes valdes vadību, pateicās V. Plūdonam par saprātīgo vadību un māku saturēt mūs kopā. Tālāk lūdza nedalītu atbalstu šī darba novadīšanai līdz delegātu sapulcei, kad delegātus aicinās ievēlēt jaunu DV Kanadā valdes priekšsēdi. DV organizācijas vadības sēdeklim pārnākot uz Kanadu, prasa no mums saslēgties vēl ciešākās rindās kopējam un vienotam darbam. DV saime, savā visumā, sagaida, ka tieši mūsu saime ar savu darbu un stāju būs vadošais spēks sekmīgam darba posmam nākotnē. Atzīmējot aizvadīto gadu darbību, DV Kanadā izsaka dziļi izjustu pateicību latviešu sabiedrībai par tai doto materiālo un morālo atbalstu darbā un pasākumu veikšanā. Tāpat pateicība pienākas biedriem par vienprātībā paveikto darbu, ziedojot laiku un līdzekļus pasākumu un mērķu sekmēšanā. Nākotnes darba posmu ievadot, uzsvērti aicināja: "Mūsu uzdevums ir palikt savās vietās. Neuzspiežot savus uzskatus un domas, uzklausīsim un sadzirdēsim savus līdzdarbiniekus. Kopēji rastie uzskati un nodomi pašķirs ceļu kopējam vienotības gara apdvestam darbam. Mēs būsim devuši vairāk, jo devēji būsim visi - kopēji. Lai Dievs mums palīdz!"

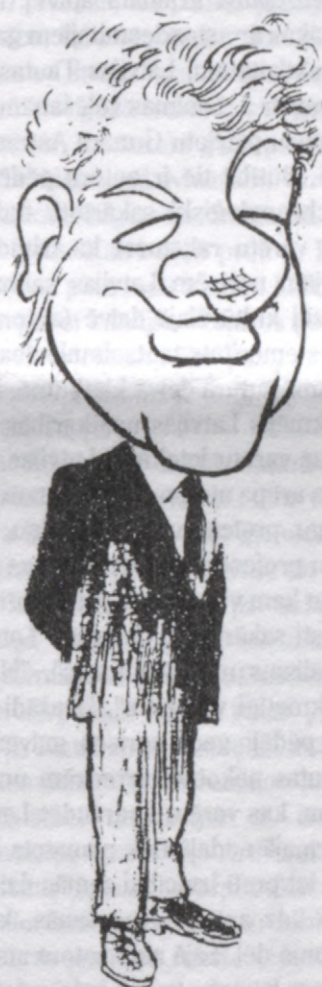
Valde, savā darbības struktūrā, izdara tikai minimālās pārmaiņas pienākumu un amatu sadalē. Radušās vakances aizpildīšanai valdē pieaicināja nākamo kandidātu Edmundu Brenci, bet kā apvienotus DV KV priekšsēža un 1. vicepriekšsēža pienākumus līdz delegātu sapulcei veiks A. Kalupnieks. Līdz ar to visa DV Kanadā un zemes valdei domātā sarakste turpmāk sūtāma A. Kalupniekam, 110 Glenfern Ave., Hamilton, Ont., Canada L8P 2V1, tel. 905-528-6517, fakss 905-528-8905.

Plašie valdes locekļu ziņojumi liecināja, ka, neskatoties uz Ziemsvētkiem un Jauno gadu, darbs ir bijis ļoti intensīvs.

Nākošais, tuvākais uzdevums ir gatavošanās DV Kanadā Nākotnes darbības plānošanas semināram, kuŗu šogad rīko kopīgi ar LNAK valdi (Notika 15. februārī, DV namā, Toronto. Ziņojums par to vēl nav saņemts. Red.). Tajā paredzētas 3 temas: 1) Ierosinājumi DV nākamajam darba posmam - DV KV Nākotnes darbības plānošanas noz. vad. Br. Innus referāts; 2) Nacionāli-politiskā audzināšana latviešu skolās. Vai esam apmierināti ar patreizējo latviešu jaunatnes audzināšanas programmu? Kā varam veicināt nacionālās pašapziņas audzināšanu? - Bij. LNAK Izglītības un skolu nozares vadītāja, vēsturnieka un preses darbinieka J. Mežakas referāts, un 3) Latvijas Saeimas vēlēšanas - vēlamās maiņas likumā. Kā apakšpunktus apska-

Aiz katra vīra sekmīgiem panākumiem stāv sieviete. Prezidents Bils Klintonu un Hilerija.

Cars Krievijā ievadija pirk un pārdot plašākas zemes teritorijas. Pārdodiet savas pretenzijas uz mazo Latviju un MIERS BŪS MĀJĀS!

tit: a) vai vēlami 7. Saeimu līdzīgu, kādas bija 5. un 6., un b) vai obligātais kara dienests jāpilda visiem, bez izņēmumiem - LNAK valdes priekšsēža un PBLA valdes priekšsēdes vietnieka T. Kronberga referāts. Semināra noslēgumā debates un pieņemto ieteikumu formulējumi.

Gada sākuma posmā atzīmējamas 2 vēsturiski nozīmīgas atceres. 16. martā atcerēsimies mūsu Latviešu leģiona 19. divīzijas un 15. divīzijas kopējās varonīgās cīņas austrumu frontē, Veļikajas upes pozīciju aizstāvēšanas kaujās. 8. maijā, atceroties Kurzemes cietoksni, atmiņu ceļš mūs vedīs uz Latviešu leģiona 19. divīzijas varonīgajām cīņām mūsu dzimtenē, Kurzemes frontē. Atmiņu ceļā arī atcerēsimies 15. divīzijas varonīgās, tomēr bezcerīgās cīņas Pomerānijā pret milzīgo ienaidnieka fizisko un materiālo pārspēku II pasaules kara beigu posmā.

DV Kanādā zemes valdes nākamā darba sēde notika 1997. g. 13. februārī, Latviešu centrā, Toronto. Sēdē kā viesi piedalījās DV priekšnieks V. Plūdons, LNAK valdes priekšsēdis T. Kronbergs un vairāki DV organizācijas darbinieki.

To ievadīja ar klusuma brīdi, pieminot aizsaulē aizsauktos biedrus: Arturu Zeibotu, Bramptona (miris 1996. g. 31. dec.), Augustu Žiguru, Londona (miris 1997. g. 21. janv.), Žani Krūmiņu, St. Catherines (miris 1997. g. 27. janv.), torontiešus Elmāru Sauso (miris 1997. g. 3. febr.) un Lauru Ruceli (miris 1997. g. 15. janv.).

Žiņojumus ievadīja DV Kanādā vanadžu priekšniece Nora Pulciņa. Papildus kārtējam vanadžu darbam aprūpes laukā vanadzēs gatavojas savam pēc kārtas 45. gadskārtējam salidojumam, kas notiks š. g. 20. aprīlī, plkst. 10:00,

Latviešu centrā, Toronto. Tajā paredzētas paneļdiskusijas par temu "Nepieciešamība Latvijas skolās mācīt pareizu Latvijas vēsturi un dzimtenes mīlestību", ko organizēs un vadīs Kate Lapiņa. Vanadžu valde ziedojuši \$ 100.- S. Priedulājas fondam - Okupācijas mūzeja atbalstam. Vanadžes turpinās segt "Latvija-Amerikā" abonementu A. Šmitai, Pādagogu Izglītības Attīstības centra vadītājai. Palīdzības darba ietvaros turpina sniegt palīdzību daudz bērnu ģimenēm. Nosūtītas arī grāmatas. Gulbenes nodaļas vanadžēnu ietērpju gatavošanai nosūtīti materiāli. Informācijas nozares vadītāja Elma Miniāte izsūtījusi "Baltic Focus" un "Išziņas". DV KV uzdevumā izkārtējusi P. Vasariņa piemiņas sarīkojumu 17. janvārī, kas bija pulcinājies ap 80 dalībnieku. Turpina organizētu informācijas sakopšanas un izsūtīšanas darbu. Ir veikusi materiālu sakopšanu, lai palīdzētu noskaidrot latviešu karavīru legālo stāvokli II pasaules kara laikā.

T. Kronbergs sēdes dalībniekus informēja par Latvijas valdības jauno sastāvu. 2. vicepriekšsēdis S. Leimanis noorganizējis Nominācijas komisiju, kurā bez viņa darbosies K. Gulbis un J. Bilinskis. Šogad, sakarā ar V. Plūdona ievēlēšanu par DV priekšnieku, ir jāievēl DV KV priekšsēdis (1 gadam), kārtējo rotāciju ietveņot. Jāievēl - jāapstiprina vēl viens DV CV (prezidija) loceklis. Jāpārvēl DV KV 1. vicepriekšsēdis A. Kalupnieks, DV KV locekļi V. Dāboliņš, B. Innus, P. Broks, J. Bilinskis, E. Brencis; revīzijas komitejas locekļi K. Rēvalds, P. Vītols un J. Vandelis; Goda tiesas locekļi E. Pulciņš, J. Treijs un J. Dreifelds; Goda tiesas loc. kandidāti: G. Šubiņš, U. Maksis un J. Zāmurs. Sekretārs V. Dāboliņš rūpējies par saraksti un DVKV, 1996. gada Nākotnes semināra un DV ASV un Kanadā kopsēdes protokolu uzrakstīšanu un izsūtīšanu.

Kasieris B. Logins sniedza ziņojumu par valdes finančiālo stāvokli. Valde arī apstiprināja viņa sagatavoto 1997. g. budžeta projektu, kas paredz \$ 80,000.- ienākumus un izdevumus. B. Innus pieskārs Nākotnes darbības plānošanas semināra organizēšanas darbam un izteica gandarījumu par pieteikto J. Mežaka un T. Kronberga līdzdalību ar referātiem. Par biedru sastāvu ziņoja biedrzinis J. Bilinskis. Sporta nozares vad. H. Jakobsons ņēmis līdzdalību DV KV un Toronto nodaļas darbā. DV viru koris piedalījies P. Vasariņa piemiņas sarīkojumā ar dziesmām. A. Kalupnieks izteica paldies viru korim un S. Butkevicam par sarīkojuma programmas kuplīnāšanu. Arī paldies E. Miniātei par vakara izkārtojumu un Toronto nod. vanaadžēm par dalībnieku pacienāšanu un nodaļai par telpām.

Aprūpes noz. vad. K. Gulbis palīdzējis LLLK noliktavā pie palīdzības saīņu sagatavošanas. Kārtojās arī Speciālās Olimpiādes dalībnieku (no Latvijas) uzņemšanu. Britu Kolumbijas nodaļa, I. Devins, Londonas nodaļa un tās biedri palīdzībai uz Latviju nosūtījuši naudas līdzekļos \$ 15,770.- un mantas \$ 2,571.- vērtībā. Ziņojumus sniedza arī V. Dreifelds, E. Brencis, K. Rēvalds un J. Vandelis. Tos noslēdza DV KV priekšsēža v. i. A. Kalupnieks. Sakarā ar DV CV prezidija pārnākšanu uz Kanadu radušies jauni pienākumi. Kopš iepriekšējās sēdes, vairākkārt tiekoties ar DV darbiniekiem, kārtojās DV org. darbu. Piedalījies savas nod. biedru sapulcē Hamiltonā. Saņemtā sarakste bijusi plaša, kas prasījusi daudz laika. Valde, iepazīstoties ar to, nolēma samaksāt abonementu DV Mēnešraksta 5 žurnāliem - \$ 120.-, aprūpes darba ietvaros. Uz Latvijas Bērnu Kardioloģiskā centra vad. prof. A. Lāča lūgumu, nolēma ar \$ 10,000.- piešķirumu atbalstīt medicīniskās aparatūras iegādi. Tālāk, Rēzeknes bērnu patversmei piešķīra \$ 500.-. DV Grāmatnīcas daļu, \$ 234.- apmērā, drošības sistēmas ierīkošanai Latviešu Centrā nolēma samaksāt no veikala līdzekļiem. Saņemtajā sarakstē ir arī daudz apsveikumu un pateicības vēstuleju par saņemto palīdzību.

Aizvadītajā gadā aprūpei izdotās summas pārsniedz \$ 200,000.-. Par to liels paldies visai latviešu sabiedrībai un arī organizācijas biedriem. □

A. Kalupnieks, DV KV priekšsēža v. i.

KULTŪRA: grāmatas, žurnāli, mūzika

AR BAŽU UN CERĪBU SKATU

Akadēmiķis Prof. Jānis Stradiņš par Jāņa Labsvīra grāmatu "Kurp ejam? Atmiņas un pārdomas 2. daļa"

Amerikā, P. Krūkliša "Gauja" apgādā, klajā nākusi pazīstamā latviešu tautsaimnieka, profesora, vēstures goda doktora Jāņa Labsvīra "Atmiņas un pārdomas" 2. daļa. Atšķirībā no 1. daļas (1984), kur apcerēti notikumi Latvijas neatkarības gados līdz okupācijai 1940. g. un kur daudz runāts par paša autora aktīvo pieredzi un līdzdalību notikumos (J. Labsvīrs bija Sabiedrisko lietu ministrijas sabiedriski kultūrālā departamenta direktors), šī grāmata vairāk ir apcerīgs skatījums uz Latvijas problēmu no tāluma, tiesa, aktīva, ieinteresēta, kompetenta, dedzīga patriota skatījums.

Recenzējamā grāmata aptveņ neatkarības atgūšanas laikus, sākas ar astoņdesmitajiem gadiem, grupas "Helsinki - 86" aktivitātēm, Latvijas Tautas frontes organizēšanu un beidzas ar 5. Saeimas vēlēšanām. Savu grāmatu autors veltījis mūsu patriotu Gunāra Astras un Gunāra Freimaņa piemiņai. Būtibā tie ir autora pēdējo gadu publicistiskie raksti, chronoloģiski sakārtoti, dažviet isināti. Kaut arī grāmatu varētu raksturot kā trimdnieka vērtējumu par pašreizējām norisēm Latvijas saimnieciskajā, politiskajā, sabiedriski kultūrālajā dzīvē (autors ir Indianopoles universitātes emeritēts tautsaimniecības profesors), taču viscaur jūtama autora dzīvā klātbūtne, ieinteresētība par visu, kas ietekmējis Latvijas neatkarības veidošanu un atgūšanu un kas varētu ietekmēt Latvijas nākotni. Vēstījumā iedzirkstas arī pa atmiņu fragmentam - par Alfr. Bērziņu, T. Grinbergu, profesoru K. Kundziņu, Dr. J. Sanderu, A. Šildi, čehu profesoru V. Benešu, kas grāmatai piedod īpašu šarmu un kam vietumis ir pat vēstures avota vērtība.

Raksti sakārtoti 5 nodaļās: "Latviešu tautas nākotne", "Nacionālisms un patriotisms", "Nacionālpolitiskie raksti", "Laikmetīgi vērojumi", "Dažādi raksti un recenzijas". Vērtējot pēdējo gadu norises, galvenā vēriba pievērsta latviešu tautas nākotnes izredzēm un potenciāli bīstamiem faktoriem, kas varētu apdraudēt Latvijas politisko neatkarību. Pirmajā nodaļā tiek pamatots brīdinājums, ka latviešu tauta iet pretī iznīcībai zemās dzimstības, augstās mirstības un līdz ar to novecošanās, kā arī imigrantu masu pieplūduma dēļ. Šajā ziņā autors atsaucas gan uz LU konferenci par latviešu tautas izdzīvošanas problēmām (1990. g. 28. 9.), gan uz Latvijas mūsdienu demogrāfu P. Eglītes, P. Zvidriņa prognozēm. Autora pamatdoma ir tā, ka pirmajā vietā liekama latviešu tauta, bet otrajā - valsts, jo valstis dzimst, var uz laiku pārtraukt eksistenci un atkal atdzimt, kamēr tauta dzimst un mirst tikai vienu reizi. Starp citu, taisni šādu domu izvirzīja profesors Pauls Stradiņš 1937. g. 17. novembrī Veselības veicināšanas biedrības dibināšanas sapulcē, runājot par "tautas dzīvo spēku" kā tās pamatvērtību. Bez vitalitātes ne mazāk svarīgs faktors ir arī valoda.

Autors izceļ nacionālisma un patriotisma nozīmi, taču akcentē, ka nacionālisms nedrīkst apdraudēt citas tautas un etniskas minoritātes, kaut arī prioritāte ierādīta pamattautai - latviešiem Latvijā. Viņš dod ieskatu latviešu nacionālisma vēsturē, īpašus rakstus veltot gan Kronvalda Atim un viņa laika biedriem, gan K. Ulmanim un 15. maija

Latvijai. Interesanti, ka J. Labsvirs (atsaucoties uz A. Švābi) tautiskās atmodas sākumu saista nevis ar 1856. g., kad klajā nāca J. Alunāna "Dziesmiņas", bet gan ar 1873. g. pirmajiem vispārējiem Dziesmu svētkiem (pats J. Labsvirs bija IX vispārējo Dziesmu svētku rīcības komitejas priekšsēža prof. J. Vitola biedrs, kurš veica šo svētku administratīvo un tehnisko vadību). Autors cildina 15. maija saimnieciskos un nacionālpatriotiskos sasniegumus, dažviet oponējot A. Aizsilnieka negativajam viedoklim, īpaši akcentējot sociālo likumdošanu un izglītību. Autors arī ataino K. Ulmaņa rīcību 1940. g., uzsverot, ka savus "lēmumus Ulmanis pieņēma, sekojot vienam mērķim - latviešu tautas izdzīvošanai".

Nodaļās "Nacionālpolitiskie raksti" un "Laikmetīgi vērojumi" J. Labsvirs iztirzā jaunāko Latvijas vēstures gaitu, sākot ar Molotova-Ribentropa paktu un beidzot ar norisēm pēc Latvijas neatkarības atgūšanas. Grāmatai mazāk pētnieciska, vairāk esejiska ievirze - daudz trāpīgu vērojumu, analīzes, pārdomu. Ne gluži visiem autora secinājumiem varētu pievienoties. Šķiet, autors pārvērtējis Pilsoņu komiteju lomu Latvijas neatkarības atgūšanas procesā, izvirzot tezi, ka Tautas frontes ideja un īstenošana nākusi no Maskavas (96. lpp.). Liekas, ka pēdējā jautājumā autoram gan ir sava taisnība, taču vēstures gaita dažkārt iet paradoksālus likļoņus, un Latvijas neatkarības atgūšanas maģistrālais ceļš 1990.-1991. gadā tomēr ir sekojis Tautas frontes ieteiktam variantam. Arī autors gluži pamatoti piebilst, ka "Maskava ar TF idejas iedzīvināšanu var arī pārreķināties. Var gadīties, ka iedegtais nacionālisma liesmas nav nodzēšamas" (98. lpp.). Katrā ziņā prof. J. Labsvira vērtējumus un atziņas vērts pārdomāt katram Latvijas vēsturniekam, kas ķersies pie šī Latvijas vēstures posma objektīvas un zinātniskas izvērtēšanas. Tas attiecas īpaši uz aicinājumiem Baltijas valstu sadarbībai (143. lpp.) un gara kultūras saglabāšanai (151. lpp.).

Grāmatas pēdējā nodaļa ietver dažāda satura apceres un var likties mazliet raiba, taču, mūsaprāt, tā ir visai vērtīga, jo dod laika biedra interesantas, kaut arī varbūt subjektīvas liecības, piemēram, par preses brīvību un iepriekšējo cenzūru 15. maija Latvijā (191. lpp.), par sabiedrības attieksmi pret K. Ulmaņa "Draudzīgo aicinājumu" (177. lpp.), ieskicē nelielu polemiku ar prof. E. Dunsdorfu par dažām K. Ulmaņa darbības pusēm (turpat līdzās publicēts arī oponentu cildinošs E. Dunsdorfa - astoņpēdemitgadnieka jubilejas raksts). Pieminēsim arī recenzijas par Jūlija Auškāpa grāmatas "Zinātnei un tēvijai" 3. izdevumu (1993) un A. Šildes atmiņu grāmatu "Ardievas Rigai" (1988), J. Zušēvica grāmatu "Ievads agrārpolitikā" (1994), kā arī dažiem citiem izdevumiem un latviešu sabiedriskā darbinieka Ludviga Reitera jubilejas raksts (1995). Šajos materiālos ievijas ne tikai recenzenta vērtējumi, bet arī atziņas no personiskās pieredzes, no paša saskares ar grāmatu autoriem.

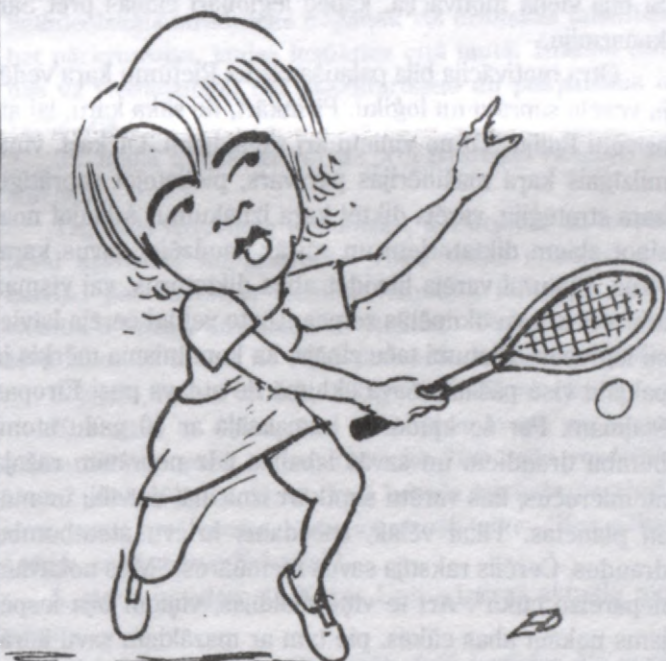
Pēcvārdos ietvertā atziņa lielā mērā apkopo grāmatas autora viedokli: "Ģeopolitiskā novietojuma dēļ mēs esam daudz cietuši, bet novietojums piešķir Latvijai arī zināmas priekšrocības. Ievērojot mūsu "tilta pozīcijas" starp rietumiem un austrumiem, Latvija piemērota tranzītam šī vārda plašākajā nozīmē. Tas, bez šaubām, jāievēro mūsu saimnieciskās dzīves noteicējiem. Tomēr vienmēr jāpatur vērā, ka no pareizas agrārpolitikas lielā mērā atkarīga latviešu tautas izdzīvošana un etniskās identitātes saglabāšana."

Profesora Jāņa Labsvira grāmata iznāk, tuvojoties šī ievērojamā sabiedriskā darbinieka un dedzīgā patriota 90 gadu dzimšanas dienai. Var just dziļu gandarījumu, ka viņš ir pieredzējis Latvijas neatkarības atjaunošanu un no atjaunotās tēvzemes varējis saņemt Triju Zvaigžņu ordeni

SANDIS OZOLIŅŠ

Šajā sezonā ierindots Amerikas labāko hokejistu galvgaļa grupā un izpelnījies komandas aizsarga čempiona stāžu, kas gatavs atstāt motocikleta riepu.

LARISA NEILANDE

starptautiskos tenisa turnīros par savu spēli arvien saņem zīmīgas prēmijas, bet, kamēr nav pieveikti visi čempioni, viņa mājās nebraucot. Labākās sekmes!

Rakstnieku netrūkst, bet priekšnieku atrast nevar.

slavinājumu izteiksmīgajā kantilēnas pasāžā čellam. Neņemot vērā atsaukšanos uz Šostakoviču, kuŗu Vasks citē, šis ir ļoti personīgs darbs, ko radījis viens no Baltijas telpas ievērojamākiem komponistiem. Nepārprotami manāms, ka visi atskaņotāji mūziku ļoti dziļi izjūt, un Geringas it sevišķi izcils kā apspiestā balss, kas pa laikam ieraudas postu tuksnesī.

Vaska Simfonija stīgu orķestrim, ar apakšvirrakstu 'Balsis', turpreti ir pavisam citāda veida darbs, sarakstīts vēl apspiestības laikos. Tas mazliet atgādina Penderecki pirms 30 gadiem. Pēdējā daļa - 'Sirdsapziņas balss' - ir viena no satriecošākajām pasāžām mūsdienu mūzikā.

Rīgas orķestra spēle ir izsmalcināta, ieskaņojuma kvalitāte ir silta un labi līdzsvarota, un es šo kompaktdisku varu klausītājiem ieteikt bez mazākās vilcināšanās (Dāvids Dentons). " □

Biruta Sūrmane

FORUMS: vērojumi, piezīmes, pārrunas

NACIONĀLAS APZIŅAS UN PAŠCIEŅAS ATKRITIENS

Turpat pusgadsimtu ilgā Latvijas okupācija nodarīja latviešu tautai tik briesmīgus demografiskus un garīgus postījumus, ka mūsu sabiedriskās domas (it īpaši nacionālās apziņas un pašcieņas) attīstība tika atsviesta atpakaļ uz tiem laikiem, kad prasība pēc latviešu valsts vēl tikai veidojās.

Šāds secinājums rodas, ieskatoties mūsu presē neatkarīgās Latvijas tapšanas priekšvakarā, kas atspoguļo toreizējo noskaņojumu, centienus un debates latviešu sabiedrībā. Šim pārskatam esmu izvēlējis nacionālpolitiskā ziņā aktivāko latviešu laikrakstu - **Dzimtenes atbalsi** (DzA), kas 1915.-1918. g. iznāca Maskavā (metiens, apm., 10.000 eks.). Tur bēgļu laikos bija apmeties ievērojams skaits latviešu inteligences pārstāvju. DzA redakcijā strādāja publicisti Ernests Blanks, Kārlis Upiťis un Jānis Bankavs, visi jauni cilvēki; pirmie divi bija tikko sasnieguši pilngadību. Ļoti kupls un iespaidīgs bija laikraksta līdzstrādnieku saraksts: J. Akurāters, K. Bachmanis, A. Brigadere, Austrā Dāle, P. Dāle, V. Eglītis, J. Jaunsudrabiņš, L. Laicēns, R. Lazdiņš, J. Madernieks, G. Milbergs (Skuju Fridis), G. Palcmanis, P. Rozītis, prof. J. Plāķis, prof. P. Šmits, K. Skalbe, J. Siliņš, S. Staprans u. c.

Turpmāk sniegti saīsināti izraksti no DzA 1917. gada gājuma. Sprotamu iemeslu dēļ šis gads bija sevišķi nozīmīgs latviešu sabiedriskās domas veidošanā. DzA 4. janvāra ievadrakstā "Orientācija un viedoklis" konstatēts:

Pārāk neskaidra ir visa mūsu orientācija. Mums neder Krievijas politisko partiju vērtējumi. Latvijas vienība prasa latvisku politisku orientāciju un latvisku politisku viedokli. Bez šīm lietām nevaram runāt par latvisku nacionālu politiku.

15. februāra ievadrakstā citēts J. Rainis (no viņa raksta "Jaunajā Vārdā, 5. febr.):

(...) tagadējie kosmopolīti, atsacidamies no savas tautas, ielēktu nevis nākotnes beztautu valstī, bet tikai citā apspiedējā tautā.

8. aprīlī atstāstīts Jāņa Lapiņa referāts "Nacionālisms kā Latvijas atdzimšanas ķīla", kur uzsvērts:

Uz nacionālās vājbības izauga latviešu kosmopolitisms. Sociālā kustība un tautiskā kustība nāk un iet no citu paraugiem ārēji uzņemti un pakārdarināti. Vēsturiskā verdzība latvieti izaudzinājusi sevis noliegšanu.

12. rakstā "Vairāk drosmes!" J. Siliņš aprāda:

Runājot par Latvijas brīvību, neatkarību, politisku patstāvību, jādzird sentimentālas nopūtas jeb neticīgi iemestus vārdus a la "kas mums to dos"... nost ar šādu nedrosmi un gara verdzību!

Turpat iespiests uzsaukums "Mācieties būt Latvijas pilsoņi!", kas aicina:

Runājiet Latvijā visās, t. s., kroņa un sabiedriskajās iestādēs tikai latviski un, kas to nesaprot, lai meklē tulku vai lai atstāj vietu. No citurienes uz Latviju sūtāmām vēstulēm lietojiet adresē "Latvija", lai visa pasaule pierod pie tā.

13. maijā Ernests Blanks raksta par novēroto Kurzemes Zemes sapulcē:

Kurzemiekiem nav skaidras nacionālpolitiskas apziņas. (...) latvietis vēl nejut tiesības uz pašnoteikšanos. Viņam liekas, ka mums tie kungi var dot un var arī nedot, ka viss atkarīgs no viņiem. Katēgorisku politisku prasību un revolucionāru darbību kurzemieks vēl nepazīst.

17. maijā publicēts E. Blanka apercējums "Tautu pašnoteikšanās"; viņš konstatē:

Latvietis vēl nav drikstējis nemaz domāt par vienīgi kultūras tautas cienīgu valsts iekārtu - suverēnu Latviju. Vārds "autonomija" ir vispopulārākais latviešu sabiedrībā. Kungs viņš vēl nav, un kalpa dvēsele viņam saka: atsakies tu no muitām, atsakies no dzelzceļiem, no latviešu naudas un kaŗaspēka, resp., milicijas; atstāj to krieviem! Daudzreiz tādi runātāji ir ģērbti glītās advokātu frakās, bet zem tām pukst vecas kalpu sirdis.

27. maijā Kārlis Upiťis kritizē latviešu vientiesīgos marksistus:

Bet sacīt tā: tas ir liels ideālisms, ka latviešu strādnieks atsakās pats no sevis, lai varētu glābt Eiropas un Āzijas brāļus; latviešu strādnieks dzīvību atdod par saviem brāļiem Ķīnā un Āfrikā! Bet šādā "ideālismā" taisni slēpjas ideālisma sabrukums: latviešu sociāldemokrātiski lielnieciskais strādnieks nepanāk vis brāliskas taisnības, bet pārkrievojas, ļaujas iesūkties citā tautā. Brālība dibinās uz vienlīdzības, bet pakārdarišana un pakļaušana uz verdzības.

31. maijā E. Blanks vērsas pret Krievijas vienības aizstāvjiem:

Tagadējā Krievija ir nedabisks, tiri nejauši un mehaniski savienots konglomerāts visās valsts nozarēs. (...) Latvijai par Krievijas vienību vismazāk jā rūpējas, jo šī vienība ir slikta, mehaniska "vienība". Tā ir pārdzivojusi savu laiku un mums no viņas jāatvadās ar mierīgu sirdi.

3. jūnijā, rakstā "700 un 200 gadi" E. Blanks jautā:

Kad nāks tā diena, kad latvietis nokratis no savām kājām divsimt gadu pišļus, tāpat kā 700 gadu verdzības slogu? Kad nāks tā diena, kad brīvais latvietis pagriezīs savu vaigu pret saules lēktu un droši teiks: "Kur sākas Latvija, tur beidzas Krievija"?

6. jūnija ievadrakstā Kārlis Upiťis iztirzā aktuālo momentu:

Ari krievu demokrātijā pārāk dziļi iesūcies šis agrākais saimnieku un "aizbildņa" instinkts demagoģiski valdīt un komandēt pār citiem. (...) Pār Latviju, kā pār Nāves salu, ir pārlaidies smags miegs. Mūsu sabiedriskie un politiskie spēki ir sadrupuši siki sektantiskos partiju un kļīķu strīdos. Mūsu varonīgie strēlnieki brāļojas ar mūsu tautas vēsturisko ienaidnieku un, pārdodami savas tautas intereses un godu, iet pakāļ kaut kādam Daniševskim un krievu Ļeņinam. Kad latvju strēlnieks sāks atkal apzināties?

Lielinieku uzvara latviešu strēlnieku II kongresā satrauca latviešu sabiedrību. Šai sakarā E. Blanks 17. jūnijā publicē rakstu "Lielinieku lauku mēslotāji", kur analizēti lielinieku panākumu cēloņi:

Lielinieku zibens varēja trāpīt tikai purvu un trūdu gaisā, kuŗā "darbojās" mūsu sabiedrība ar visām savām demokrātiskām un citām tūļīgo zemnieku savienībām. (...) Ir jācinās pret lielinieku anarchiju, bet šai ciņai nebūs panākumu, ja latviešu demokrātijai paliks tikpat glēva savā politiskā darbībā kā līdz šim.

Plašā apcerējumā "Vēl un vēlreiz" (28. jūn.) E. Blanks kritiski izvērtē uzskatus un noskaņojumu latviešu sabiedrībā:

Latvijas līdz šim vēl nebija. Bija latviešu tauta, izturīga un panesīga, kalpināta no vācu muižniecības saimnieciski un no Krievijas politiski un kultūrāli. (...) Latvietis savus bērnus jau bija labi izskolojis, inteliģence un turība ar katru gadu auga, bet kultūrtautas pirmā pazīme - politiskās patstāvības prasība - latviešos neattīstījās. Taisni otrādi - latvietis kļuva par pasaules pilsoni, kuŗam vienalga, kur viņš strādā, kam viņš strādā un ko viņš strādā. (...) Lielajā "tēvijā" latvietis pratis materiāli iekārtoties un, būdams bez kaut kādiem nacionāliem ideāliem, viņš savu dzīves uzdevumu ir arī piepildījis. Latvietis, būdams inteliģents, pavēlnieks un vadons, vēl arvien ir tikai kalps (...) Cik liels, cik liels ir pagātnes lāsts! Latvietim jāsaprot, ka viņam ir tiesības pilnīgi atdalīties no Krievijas, un, ja tikai Latvijas prasības pēc suverēnitātes būs nobriedušas, mēs pacelsim karogu par Latvijas maksimālo prasību, par suverēnu Latviju.

Tai pašā "DzA" numurā iespiests L. Laicena raksts "Baznīca un skola Latvijā", kuŗā, starp citu, teikts:

Iekškrievijas tumši un varmācīgi āziātiski ierēdņi līdz šim pārvaldīja latviešu tautskolas. Šie jātriec projam! Katram jācinās ar visiem spēkiem, lai no tām tiktu izmesti pārkrievošanas mēsli uz visiem laikiem.

1917. g. vasarā latviešu nacionāldemokrātu aprindās ir jau nobriedusi prasība pēc pilnīgi neatkarīgas Latvijas. 19. jūlija ievadrakstā "Latvijas Satversmes Sapulce" K. Upītis norāda:

Krievija pati atrodas galējas anarchijas un bankrota priekšvakarā. Tāpēc ir labāk, ja mēs cenšamies Latvijas likteni šķirt tālāk no Krievijas likteņa. (...) šīs idejas realizēšana mums ir varbūt pat daudz tuvāk nekā autonomijas iegūšana Krievijas federatīvā republikā. Bez tam kultūrālā ziņā mums, latviešiem, taču būs gan daudz lielāka radniecība ar Vakareiropas valstīm nekā ar tumšo Krieviju (...) ar lielu steigu jāstājas pie Latvijas Satversmes Sapulces sasaukšanas, kuŗai visādā ziņā jānotiek pirms Krievijas Satversmes Sapulces (Šo iecerī gan izjauca svārstīgie latviešu lielinieki. U. Ģ.).

Par grūtībām sasaukt Latvijas Satversmes Sapulci jau 1917. gada rudenī raksta arī J. Bankavs 29. jūlijā:

Ciņā par brīvu un neatkarīgu Latviju mēs atrodamies grūtā stāvoklī. Mums jāgaida triecieni no trim pusēm. Mums jācinās ar kadetisko Pagaidu valdību un pašu mājās ar tiem "sirmajiem stūrakmeņiem", kuŗi idejiski spēj domāt tikai krieviski. Ne mazāka tautas nelaime ir, tā sauktie, "internacionālisti", kuŗi starp latviešiem un latviešu strēlniekiem rekrūtējas no politiski nepilngadīgiem jaunekļiem, kam sveša nevien nacionālā apziņa, bet arī tā internacionālisma dziļākā būtība, kuŗu viņi gatavi aizstāvēt vai "ar ieročiem rokā", sekojot dažādu politisku avantūristu kļaidām.

2. augustā "DzA" atreferē K. Skalbes Valmieras skolotāju kursos nolasīto lekciju "Par nacionālu audzināšanu". Šeit daži Skalbes aprādījumi:

Vai protam izlietot tagadējo svarīgo un atbildīgo laiku Latvijas interesēs? Nē. Mums nav nacionālu ideālu. Tas tāpēc, ka tauta nav nacionāli audzināta. (...) Mums bija slaveni pulki, par kuŗiem visa Eiropa runāja, bet tie viegli tika apsviesti apkārt. Jums, latviešu skolotāji, jāzin, ka Latvijas liktenis ir jūsu rokās. Jums jāaudzina Latvijas pilsoņi nacionālā garā (Skolotāji uzņēma lekciju ar lielu piekrišanu).

Pēc lielinieku apvērsuma J. Bankavs 25. novembrī publicē ievadrakstu "Tagadējais laiks":

Valsts iekšējās dzīves chaoss atgādina vājprātīgo namu, kuŗu pārvalda paši vājprātīgie. Tumšajā Krievijā, kuŗa vēl tālu stāv no istas garīgas un materiālas kultūras, kur tautas vairums mirkst kandžā un slikt nost netīru-

mos, kur brīvību vēl dažkārt saprot kā tiesību laupīt un slepkavot, tur, tādā valstī, grib ieviest sociālismu!? Kļūda ir vēsturiska. Nāks ilgi nabadzības, posta un verdzības gadi.

2. decembrī "DzA" publicē Valkā dibinātās Latviešu pagaidu nacionālās padomes uzsaukumu "Visiem latviešiem!", kas nobeidzas ar vārdiem: "Lai dzīvo brīva apvienota Latvija!" Līdz oficiālajai Latvijas neatkarības deklarācijai bija atlicis tieši viens gads.

No šī atskata uz latviešu sabiedriskās domas izpausmēm Latvijas tapšanas priekšvakarā ir pagājuši astoņdesmit gadi, bet daudzkas tur paustais un kritizētais joprojām šķiet aktuāls atjaunotajā Latvijā, kas tik smagi cietusi no ilgās okupācijas. Tas varētu būt pamudinājums apņēmībai darīt visu, kas mūsu spēkos, lai pārvarētu svešas naidīgas varas radīto atkritienu mūsu sabiedriskās domas un latviskā apziņas attīstībā. □

1997. gada 2. februārī

Uldis Ģermanis

=====

"LIELAIS LĒCIENS" - UZ KURIENI?

"Neviena sabiedrība nevar uzplaukt un būt laimīga, ja tās lielākā daļa ir nabadzīga."

(Ādams Smits, "Nāciju bagātība")

Kā jau biju prognozējis (sk. Db, 29. janv.), A. Šķēles demisijas galvenais mērķis bija varas konsolidācija, pilsoņu vēlēto Saeimu pārvēršot par Ministru prezidenta pārstāvēto spēku gribas bezierunu izpildītāju, Latviju no parlamentāras, demokrātiskas republikas transformējot par savdabīgu Ministru prezidenta republiku. 4. februārī piedāvātajā vienošanās projektā "Par valdības izveidošanu un tās darbības pamatprincipiem" A. Šķēle faktiski pieprasa sev veto tiesības lēmumu pieņemšanā (4. punkts), pilnīgu rīcības brīvību ministru kabineta personāla izvēlē, kā arī tiesības noteikt valdību veidojošo frakciju balsojumu, t. i., no valdības puses iesniegto likumprojektu pieņemšanu "visisākajos iespējamajos termiņos". Tātad valdošajām frakcijām piedāvāts darboties galopa solī, bez iebildumiem pildot Sadarbības padomes - savdabīga "lidzīgo starp līdzīgiem" veidojuma - lēmumus. Atliek vērot, vai nesen izveidotā Satversmes tiesa kaut kā reaģēs uz tik rupju mūsu valsts pamatlikumā noteiktās kārtības sagrozišanu?

Divi pasaules

Ja vēl nesen premjērministrs bija slavens ar neizpūktu, skarbi reālistisku Latvijas iekšējā stāvokļa vērtējumu (faktiski iepriekšējo valdību darba vērtējumu), tad 4. februārī iesniegtās "Deklarācijas par Ministru kabineta darbu" projekta ievadā lasāms galvu reibinošu panākumu uzskaitījums, kas istenoti kopš 6. Saeimas ievēlēšanas: radikāli un tālejoši pārkārtojumi, straujš valdības parādzimju likmes kritums, iekšzemes kopprodukta pieaugums, stabils pamats straujai attīstībai, labvēlīgs kreditreits un tml. Šos panākumus nedaudz aizēnojot vienīgi morāles un ētikas vērtību, kā arī morālās stājas un godaprāta trūkums politiski sadrumstalotajā Saeimā. Vai tik šo morāles un godaprāta ideju A. Šķēle nav ekspropriējis no paša apsmietā deputāta G. Valdmaņa, kas ir tik raksturīgi diktatoriskiem valdītājiem?

Diemžēl, mūsu sabiedrības stāvokli nevar vērtēt pēc Šķēles padomnieku sacerētajām ekstravagantajām runām, jo sabiedrības vairākums dzīvo citā realitātē: kārtējais ūdens, gāzes, siltuma un elektrības tarifu lēciens, gaidāmā dzīvokļu ires griestu atcelšana, nodokļu un nodevu kāpums, transporta izdevumu sadārdzināšanās, izlikšana no dzīvokļiem, nedrošība par veselības aprūpes un izglītības sistēmas nākotni pēc bargajām reformām, pieaugošais bezdarbs utt. Arvien negatīvākā ārējas tirdzniecības bilan-

ce nepārprotami liecina par mūsu ekonomiskā potenciāla arvien straujāku noplicināšanu.

Masu saziņas līdzekļos pēdējā laikā dominēja asarains sižets par kādu biznesa sievieti, kas mērdējusi badā šķirnes zirgus. Konstatēts, ka 3 gadus veci zirgi no hroniskas badošanās palikuši 6 mēnešus veciem kumeljiem raksturīgā attīstības stādijā. Tas, protams, ir ļoti bēdīgi, nepiedodami un necilvēcīgi, bet tikmēr tiek noklusēts, ka līdzīgā stāvoklī dzīvību velk tūkstošiem Latvijas bērnu. Lūk, par kādu cenu ir pirkti radikālie pārkārtojumi, bezdeficīta budžets, "augstais kredītreitings" un citi "panākumi"! Kāpēc abi prezidenti, deputāti un arī pati sabiedrība šai sakarā nekliedz par morāles un godaprāta trūkumu, cilvēka pamattiesību mīdīšanu?

Vai labākie starp sliktākajiem?

Lai nerunātu tukši, būtu lietderīgi noskaidrot "augstā kredītreitings" nozīmi. Kredītreitings raksturo valsts grību un spēju atmaksāt savus parādus. Šim vērtējumam nav morāls vai sociālas slodzes, tas neiedziļinās, uz kā rēķina un par kādu cenu parādi tiek kārtoti. Droši vien, labs kredītreitings būtu arī koncentrācijas nozīmei. Reitings kā pozitīvi ietverti tādi rādītāji, kā privatizācijas pakāpe un ātrums, budžeta deficīts, monetārās disciplīnas rādītāji un citi jēdzieni, par kuŗu lietderību konkrētā gadījumā varētu strīdēties, taču netiek ņemts vērā valsts vispārējais attīstības limenis un ekonomikas potenciāls.

Privātagētūra "Standard & Poor's (S&P)", runājot par ilgtermiņa kredītiem, Latvijai piešķirusi BBB reitingu ārvalstu valūtām un A reitingu latam. Tas ir krietni zemāks reitings nekā ekonomiski attīstītās valstis un atpaliek pat no vairākām bijušā sociālisma bloka valstīm. Dīzoties varam tikai ekonomiski vēl sagrautākās Rumānijas, Kazahijas un Krievijas priekšā. Bez tam S&P vērtējumā minēti tādi riska faktori, kā zemie iedzīvotāju ienākumi, neskaidrība par privatizācijas sekām un spriedzi, ko var izraisīt bezdarbs un nepārtraukti augošās cenas. Turklāt S&P reitings jāvērtē kritiski, jo krietni pieticīgāku reitingu (BB-) Latvijai piešķirusi firma "Thompson Bank Watch", par ko Šķēles valdība labprātāk klusē. Tas Latviju raksturo kā tipisku spekulatīviem īstermiņa kredītiem piemērotu valsti, t. i., piemērotu ātrām "krējuma nosmeļšanas" operācijām un spekulācijām, bet ne godīgām ilgtermiņa investīcijām ražošanā. TBW vērtējums šķiet objektīvāks, jo ilgtermiņa kredītu ražošanai Latvijā patiešām nav.

Valstiskums vai globālisms?

Par A. Šķēles divainās demisijas un atgriešanās patiesajiem mērķiem var spriest arī pēc jaunā valdības deklarācijas projekta. Vairākās publiskajās runās A. Šķēle savu politisko kursu identificējis ar visas valsts un tautas interesēm. Nākamais loģiskais solis būtu atklāti pasludināt: "Valsts - tas esmu es!" Arī minētās deklarācijas ievadā pausta apņēmība rūpēties par "Latvijas valstiskuma neatgriezenisku nostiprināšanu". Taču valdības divos gados veicamo pasākumu uzskaitē atrodami vismaz 12 punkti, kas gandrīz pārrakstīti no A. Šķēles un E. Repšes 1996. gada 22. oktobrī parakstītā Memoranda ar Starptautisko valūtas fondu (SVF). Tās ir tradicionālās SVF prasības, t. s., Trešās pasaules valstīm, kuŗām "laimējies" nokļūt galveno SVF akcionāru ekonomiskā atkarībā. Kā liecina gandrīz visu Dienvidamerikas un Āfrikas valstu bēdīgā pieredze, kur SVF un Pasaules bankas prasības pildītas jau 15-20 gadu, šī sadarbība nav veicinājusi ekonomikas uzplaukumu, bet radījusi nepanesamu parādu jūgu, sabiedrības vairākuma nabadzību un beztiesiskumu. Formāli neatkarīgās valstis palikušas par lēta darba spēka un lētu izejvielu āderēm, kur netraucēti saimnieko starptautiskie karteļi. Lai šādu politiku atvieglotu un novērstu vietējo iedzīvotāju tiesību aizsardzību no nacionālo valdību puses, SVF pie-

prasa totālu privatizāciju, absolūti brīvu zemes tirgu, valdības neiejaukšanos ekonomikā, iekšējā tirgus pilnīgu atvēršanu (multas tarifu, dotāciju, cenu regulēšanas un citu ārvalstniekiem nevēlamu barjēru noņemšanu), sociālo, izglītības, zinātnes, veselības aprūpes budžetu un citu valstisku programmu maksimālu apcirpšanu un tml. Tas ir tieši tas, ko Latvija sola darīt un jau dara Šķēles administrācija. Šādas politikas tālākās sekas varam vērot Āfrikā: bads, epidēmijas, dabas bagātību izlaupīšana, diktatoriski režīmi, nepārtraukti kaŗi un nemieri, ko veicina starptautisko korporāciju atbalstītas armijas un dumpinieki, lai pie varas nonāktu starptautiskajam biznesam vēlamie viri. Citiem vārdiem, šādu politiku sauc par neokoloniālismu.

Jāpiebilst, ka pārlietu atkarība no globālajām struktūrām var izrādīties ārkārtīgi bīstama jau tuvākajā nākotnē, par ko jau vairākkārt brīdinājuši vairāki ekonomisti un finanču speciālisti. Piemēram, 19. janvārī Tutsingā notikusajā seminārā par tirgu globalizācijas tendencēm Vācijas bankas galvenais ekonomists Norberts Valters norādīja, ka pasaules finanču tirgi ir bīstami atrāvušies no reālās ekonomikas, jo tikai 5% (pēc citiem datiem pat 1%) financiālo darījumu ir saistīti ar reālu preču vai pakalpojumu pārdošanu, pārējie darījumi ir dažādu vērtspapīru, it īpaši, t. s., derivātu un valūtu spekulācijas. Galvenie Vācijas baņķieri bija vienprātīgi, ka globālais tirgus ir "pilnīgi izgājis no kontroles un neticami apdraudēts". Citiem vārdiem, kuŗu katru brīdi var sākties pasaules finanču sistēmas (t. s., spekulāciju burbuļa) sabrukums jeb dezinigrācija. Visvairāk cietīs tās valstis, kuŗām vājāks nacionālās tautsaimniecības potenciāls un kuŗas dziļāk integrējušās globalizētās ekonomikas struktūrās.

Integrācija ES vai Latvijas dezintegrācija?

Nozīmīgu vietu valdības deklarācijas projektā aizņem integrācija ES kā globālās integrācijas sastāvdaļa. Diviem gadiem plānoto pasākumu radikālismu, apjomu un nozīmi varētu salīdzināt vienīgi ar Maodzeduna "Lielo lēcieni" un kultūras revolūciju Ķīnā. Atkal uzspodrināta ap 400 pašvaldību likvidācijas un 4-6 aprīķu ierīkošanas ideja, tā piemērojot Latviju ES mērogam. Īsā laikā plānots caur Saeimu "izstumt" simtiem Eiropas komisijas direktīvu, pieprasīto likumu un tūkstošiem normatīvo aktu. Bez tam, kā to Eiropas integrācijas nacionālajā programmā aprakstījis arī A. Kiršteins, šī procedūra būs klaji nedemokrātiska, tautas priekšstāvjiem Saeimā atstājot tikai formālas apstiprināšanas funkcijas, lai viss būtu tikpat "likumīgi", kā 1940. gadā. Ministri deklarācijas projektā apveltīti ar savdabīgām komisāru pilnvarām un būs personīgi "atbildīgi par savu nozaŗu normatīvās bāzes sakārtošanu ES prasībām". Tā kā runa ir par vismaz daļēju atteikšanos no valsts suverēnitātes, tad jāpaujā: kas šos kungus ir pilnvarojis? Tiesa, tālākā nākotnē par iestāšanos ES solīts rīkot tautas referendumu, bet integrēšanās ES notiek jau tagad (!), turklāt forsētā ātrumā! Izskatās, ka mūsu nepilnvarotie kungi un Eiropas lietu pilnvarotie Latvijā grib vispirms nolikt sabiedrību jau notikuša fakta priekšā un tikai pēc tam aicināt to formāli nobalsot par iestāšanos ES. Bet šādu politiku var kvalificēt arī kā lienošu valsts apvērsumu citu valstu interesēs, tātad valsts nodevību.

Šoreiz negribu iedziļināties ES priekšrocībās un trūkumos (tas prasa citu rakstu, ko apsolos sagatavot), tikai nedaudz citēšu Londonā izvietotā Ādama Smita institūta ekspertu sagatavoto ziņojumu par Austrumeiropas valstu iestāšanos ES. Šī institūta ekonomikas analīzes nodaļas direktors Maikls Bels, kas no 1989. līdz 1994. gadam darbojās ES ekonomikas un sociālajā komitejā, uzsvēŗ: "Gatavošanās līdzdalībai ES nesis zaudējumus to jaunajām ekonomiskajām sistēmām. Šīm valstīm nav nepieciešamas nedz tādas pārspīlētas regulējošās struktūras kā Briselē,

MEKLĒJOT DZĪVES LĪDZSVARU

nedz tarifi, kuŗu dēļ tām nāksies pirkt dārgākas preces, nedz Kopējās lauksaimniecības politikas, kas to zemkopības sektorus padarītu bezjēdzīgus un kas šo valstu pilsoņiem liks pirkt dārgāku pārtiku nekā viņiem nepieciešams." M. Bels kritizē ES, ka tās paplašināšana tiek gatavota kā līdzeklis plašākas, labāk aizsargātas tirdzniecības apvienības izveidei. Austrumeiropas valstīm viņš iesaka pašām attīstīt savu ekonomiku, bet Rietumus aicina sniegt tām reālu palīdzību.

Vai šķirsimies no demokrātijas, labklājības un valsts?

Protams, valdības deklarācijas projektā atrodami arī vairāki no pirmā acu uzmetiena pozitīvi punkti, kā valsts investīciju palielināšana, tarifu kontrolējošas institūcijas izveide un tml. Taču šo pasākumu varbūtējais iznākums jāprognozē saistībā ar galveno politikas virzienu. Projektā nav tautsaimniecības attīstības un ekonomiskā potenciāla palielināšanas stratēģijas. Viss atstāts brīvā tirgus stihijai, ierāmēts globālo institūciju prasību rāmjos. Daudzinātās cerības uz ārvalstu investīcijām var pārvērsties ļaunā murgā, jo starptautiskais bizness ar labdarību nenodarbojas, it īpaši, ja darišanas ir ar sevi necienošiem, korumpētiem partneriem. Latvijā viņus interesē, pirmkārt, ātra un maksimāla peļņa, ērts tranzīta koridors, stratēģisks tirgus laukums un lētu izejvielu iegūšanas iespēja. Mūsu ražošanas attīstība viņus neinteresē, jo kam gan vajadzīgi lieki konkurenti? Labākajā gadījumā viņus var pierunāt ekspluatēt mūsu lēto darba spēku, bet vai mēs paši to gribam?

Pretēji deklarācijā rakstītajam, par vispārēju labklājību Šķeļes administrācija nedomā. Cilvēka cienīga iztikas minimuma noteikšana nav plānota, bet jau radīto sabiedrības polarizāciju plānos iemūžināt, sociālas garantijas saistot ar apdrošināšanas maksājumu apmēriem (3.9 punkts). Šķeļe steidz apstiprināt budžetu diviem gadiem, jo jau iepriekš zina, ka tas būs ļoti nepopulārs, tāpēc deputāti pirms 7. Saeimas vēlēšanām var sadumpoties un to neapstiprināt.

Naudas atraušana sociālām vajadzībām daudziem nozīmēs badu, izlikšanu no dzīvokļa, slimības, mirstības pieaugumu, analfabētismu, noziedzības vairošanos, bezdarbu, darbu par verga algu. Šodien "ietaupītie" ļoti nākotnē radīs nesalīdzināmi lielākus zaudējumus, zudīs sabiedrības attīstības un pat pastāvēšanas potenciāls. Nabadzīga sabiedrība nav izdevīga arī godīgiem privāto uzņēmējiem, jo kam gan tie pārdos savas preces un pakalpojumus, ja līdzpilsoņu vairākums būs maksāt nespējīgs? Nabadzīgā sabiedrībā nav iespējama nekāda pozitīva attīstība, tāpēc sociālā drošība uzskatāma nevis par izdevumu nastu, bet gan par vienu no galvenajiem tautsaimniecības attīstības faktoriem, no kā atkarīgas visas pārējās jomas. Varbūt A. Šķeļe ir labs uzņēmējs, bet viņš noteikti nav valstsvīrs. Un valsts nav firma, kas pēc bankrota jāizpārdod!

A. Šķeļes piedāvātā valsts pārvaldes shēma izslēdz demokrātijas un parlamentārisma principus. Vai Saeimas deputāti ļaus sev atņemt tautas priekšstāvju un augstāko likumdevēju pilnvaras, vai tie pilnīgi atteiksies no saviem pirmsvēlēšanu solījumiem un partiju programmām, pārtaus pēdējo saikni ar sabiedrību? Vai jaunievēlētie 400 pašvaldību vadītāji palīdzēs likvidēt savas pašvaldības?

Ja A. Šķeļes divu gadu rīcības programma patiešām īstenosies, cik paliks pāri no mūsu valsts suverēnitātes, kas pārvaldis mūsu zemi, mežus un ostas, cik vēlētajū izdzīvos līdz nākamajām Saeimas vēlēšanām (ja tās vispār notiks) un cik būs atlicis no mūsu cilvēka pamattiesībām uz dzīvību, darbu, attīstību, mitekli, iztikas minimumu, veselības aprūpi un izglītību? Vai mēs šādu notikumu gaitu pieļausim? □

Jānis Kučinskis, Latvijā

Ar interesi un izbrīnu lasīju Juŗa Mazuŗa apceres: "Infoplūdus bez glābšanas riņķa" MLB Ziņotājā 1996. g. septembra un "Pārāk daudz - un pietrūkstas" 1997. gada februāŗa numuros. Vēl vairāk ierosmes J. Mazutis sniedz 11. janvāŗa "Laiks" numurā ar rakstu "Latvieŗi tiklos - latvieŗi saziņas līdzekļu jaunajā laikmetā".

Man jautājums, kas viņu un viņam līdzīgus "tiklotājus" dzen dzīvē apgūt, informēties, iepazīties un iesaistīties šādā nemitīgā informācijas apgūvē, respektīvi, paŗa teiktā "hazardā"? Vai to rada apziņa, ka iegūta lielāka gudrība, pārākums, spējas un tt. Cilvēkiem piemīt šī psiholoģiskā tieksme būt gudriem un ietekmīgiem. Bet katra lieta maksā! Kā šāds process iespaido pārējo personību un visu ķermeni, ja jāpiegriežas tikai informācijai - kaut daudz tā būtu garīga, rosinoŗa, kultūŗāla un interesanta, pat nozīmīgi latviska.

Arī fiziskais ķermenis nespēj visu panest un paciest, nedz arī baudīt. Vai arī tā nav ar smadzenēm, kuŗām arī jādod atslābums un atpūta? Apustulis Pāvils teica tā: "Viss ir atļauts, bet neba viss der" (I Vēst. Kor. 10. nod., 23. pants). Filozofs Sokrāts Atenas tirgus laukumā apbrīnoja daudz skaistu mantu, bet teica: "Man nekā nevajaga". Vai esam kļuvuŗi gribīgāki, savādāki, vai uz to iespaidoti?

Neesmu vēl nobeidzījis grāmatu, kā panākt līdzsvaru dzīvē, jo bieŗi lasu vairākas reizē. Grāmatas autori iesaka 24 stundas sadalīt sev, ģimenei, sabiedrībai, darbam un, protams, miegam. Arī šāds ideāls un apzinīgs izkārtojums nav viegli izvedams un nedos labāko atrisinājumu, bez stingrām prioritātēm un apņēmības.

Dzīves ritmā, bez garīgā, cilvēki tiecas arī pie zemes - pie dabas, cilvēkiem un dievišķā. Daŗus saista tikai fiziskais un ārējais, bet cilvēks ir mainīgs.

Liekas, ka "pieķēdēšanās" pie saziņu tīkliem - kā jaunākā mode, ir kļuvusi jauna nodarboŗšanās katram ar sevi - kaut kur tālumā meklējot atbildes, otro un kādu atbalsi, jo esam jau ilgi atsveŗinājuŗies no dzīves brīnumainības, Dieva, līdzcilvēkiem, cēliem mērķiem un ideāliem. Jauns dzīves ceļš jāmeklē jaunā virzienā, ar jaunāko tehnoloģiju. Vai laimēsim?

Filmā - Space Odyssey - 2001 - cilvēki izplatījumā ir savienoti un darbojās ar maŗinām - skaitļotāju, nonākot viņa atkarībā. Progresā ietekmē šī fantāzija turpinās. Cilvēciskās attiecības, veidi un metodes, kā draudzība, uzticēŗšanās un sapraŗšanās nu bezpersoniski tiek meklēta un veicināta ar mehāniskiem - elektroniskiem simboliem - tīklos un tīmekļos.

Lai izteiktos, reaŗētu un pārliecinātu - sabiedrībā pastāv sanāksmes ar runām un sēdēŗšanu, no kuŗām gan daudzi izvairās. Tagad to daudzi uzņemas atsevišķi un neatkarīgi - kaut gan cilvēks antropoloģiski tika radīts un veidots staigāŗšanai - arī labākai veselībai.

Šini saziņas procesā un meklēŗšanā visvairāk, liekas, iekļauts tikai "es" un tagadne un pašreizējais laiks, problēmas un notikumi. Tas vismaz jāsaklausa, kaut dziļāka jēga un atrisinājuma nav. Liekas, ka gribam kontrolēt šodien un apstākļus, bet kontroles mehānisms drīz sāk kontrolēt mūs. Līdz ar to cilvēka apziņa, domas un mantojums par pagātni un nākotnes vizijas un idejas saŗaurinās un kļūst mazāk nozīmīgas. To aizstāj, kas degpunktā un svarīgs šodien, bet citu izvirzīts. Informācija pārvēŗšas zināŗšanās, kuŗas pārslogo cilvēku prātus un arhīvus, bet dzīves gudrība, bieŗi izpaliek.

Vai aizrauŗšanās ar informāciju attīsta un labvēlīgi saķaņo garīgo, emocionālo, intelektuālo un radoŗo cilvēka

un kā tas veidosies nākotnes kultūrā? Vai fakti, viedokļi, uzskati, spriedumi un reakcijas veidos nākotnes domas, idejas, attīstību, mērķus un civilizāciju lielākā un labvēlīgākā augšanā? Vai jau nepietrūkst laika, visu pienācīgi izvērtējot, apsverot un līdzsvarojot - cilvēcisko un materiālo - ar garīgo un dievišķo?

Nupat iegādājos brāļa ieteikto Sven Birkerta "Gutenberg Elegies", "The fate of readings in an electronic age". Redzēs, kā autors šo problēmu saskatis, izvērtēs un izgaismos.

Liekas, ka uzstādot divus jautājumus, esmu arī pats tagad drusku iemaldījies šīnī saziņas problēmā, meklējot kādu atziņu un atbildi. Varbūt jāzin tikai, kāpēc mēs darām to, ko darām, un nedarām to, ko nedarām? Te var palīdzēt paša galva. □

Modris Zandbergs, Sarnijā, Kanadā
☒☒☒☒☒☒☒☒

GUDRĪBU PATURI, KO NEZINI, DOD CITIEM!

Atbilde kara ziņotājam Leo Švarcam.

Bijušais latviešu leģiona kara ziņotājs, gan labu, gan arī kritizējamu rakstu autors, Leo Švarcs, būdams apbrīnojami aktīvs spalvas cilātājs, ass kritizētājs, nelūgtu padomu devējs un nezāļu ravētājs, šoreiz ar savu rakstu MLB Ziņotājā izrāvis arī jauno kviešu asnus. Jau ar sava raksta virsrakstu: "Vai jaunais priekšnieks spēs likvidēt autokrātiju DV vadībā un "Leļļu" delegātu sapulces atgūs savu lēmējspēku?" tikko jaunievēlētam DV organizācijas priekšniekam, kuŗš vēl nemaz nav īsti iejuties viņam pasniegtos lielajos zābakos, tiek izteiktas šaubas... Vai Tu spēsi to paveikt... vai Tu spēsi to izdarīt? Vai šo paļāvības, ticības un kopējās palīdzības un atbalsta grāvēju vārdu vietā nevarēja būt citi, kas apliecinātu mūsu visu nedalāmu atbalstu, mudinājumu un paļāvību uz mūsu kopējiem spēkiem? Ko labu un pozitīvu dod šie šaubu un mazticības izteiktie vārdi jau pašā darba sākumā? Un ja Leo Švarcam būtu kāda gaiša doma un labs ierosinājums piedāvājams Varimartam Plūdonim, tad to viņš varēja darīt personīgā sarakstē tieši ar pašu DV priekšnieku, nekaŗot savas (ne mūsu pārējo) šaubas pie lielā zvana.

Otra kļūda, ko apzinīgi vai neapzinīgi pielaidis L. Švarcs savā rakstā, ir viņa citējums Par Daugavas Vanagu Zedelghemā dibinātās organizācijas pirmatnējiem uzdevumiem un mērķiem - "ciņās par latviskas, demokratiskas Latvijas nākotni." Vai tā nu tieši bija? Atsvaidzināšu istos DV organizācijas dibināšanas mērķus un uzdevumus dibināšanas laikā flāmu zemē; tie bija atbalsta un palīdzības sniegšana karavīru atraītnēm, viņu ģimenēm un trūkcietējiem - veciem leģionāriem. Tā vēlāk gan, laika tecējumā, piesaistīja sevi arī politikai un politiskiem pasākumiem, kļūstot par nolādamu apvienību mūsu zemes okupantu - krievu acīs. Leo Švarcam varētu būt taisnība, sakot, ka DV organizācijas lielā palīdzība nav trūkcietēju stāvokli Latvijā uzlabojusi, jo to skaits, pārejot no komunistiskās sistēmas uz brīvās tirdzniecības, ir pieaudzis, bet vismaz tiem, kas personīgi piedalījušies un atbalstījuši trūkcietējus, daudz bērnu ģimenes, vecos karavīrus un latviešu skolas, un ar apaviem un drēbēm tos apgādājuši, ir mierīga sirdsapziņa. Viņi apzinās, ka, cik mēs spējam un ko mēs varam, to arī darām. Ja mēs nespējam un varbūt arī nekad nespēsim apgādāt visus Latvijas trūkcietējus, vai būtu labāki nedot nevienam, atbildot lūdzējiem, ka visus iepriecināt mēs nespējam, un tāpēc nedodam nevienam. Vai tas būtu pareizāk?

Leo Švarca aprakstītā Apneru "gaismas pils" kā Latvijas trūkcietēju maizes klēts, ir vēl tikai ilūzija un sapnis, kas gan spētu apgādāt pavisam niecīgu skaitu to, kas grib un vēlas pieķerties Latvijas zemei, bet tās palīdzība

mūsu tautas trūkcietējiem, varbūt, būs tikai 1% no tā, kas tiek pārsūtīts no Rietumiem. Pat 100 Apneriem līdzīgu Latvijas saimniecību nespētu apgādāt latviešu tautu, nemaz nerunājot par vienu. Doma un mudinājums, ko pauz "Apneri" ir laba, skaista un atbalstāma, un, lai Dievs dotu, ka tas būtu ierosinājums un reizē arī atbilde izsalkušo vēderu piepildīšanā.

Ir pareizs L. Švarca vērtējums, ka Latvijas laukos stāv dikā daudz zemes un saimniecību, kuŗu īpašnieki nav ieinteresēti to jaunuzbūvē, un šie zemes gabali gaidot pircējus un Latvijas DV apvienības ar prieku pieņemtu zemi kā Dieva dāvanu. Bez mūsu, rietumnieku, palīdzības un atbalsta, ar ko viņi iepirktu šos zemes gabalus, un, vai LDV kopā ar NDV, savos vecumos spētu šīs saimniecības apsaimniekot? Tā tad vienādi vai otrādi, naudā vai graudā, mūsu palīdzība ir viņiem vajadzīga, un tā būs vajadzīga līdz tam brīdim, kad jaunā paaudze, atdzimusi no piedesmitgadīgās mūsu zemes okupantu ievestās tumsas un garīgās miglas, sāks meklēt baltos un gaišos patiesības un taisnības ceļus, kas ved pretīm pilnībai, savas zemes mīlestībai un tautas tikumībai. "Mums Latvijā ir jāpārdzīst," raksta kāda skolotāja.

Sava pagaŗā raksta turpinājumā Leo Švarcs nežēlīgi uzbrūk, gan Latvijas valdībai, gan arī DV CV par nespēju vai negribu izveidot labākus dzīves apstākļus mūsu tautai dzimtenē, aizmirsdams, ka laba daļa mūsu tautas ir pagrimusi, nodevusies alkoholismam un, diemžēl arī slinkumam, spekulācijai un viegla darba meklēšanā. Laba daļa pat izbrāķē mūsu uz Latviju sūtītās mantas, apavus un drēbes, jo tie esot vecmodīgi, norādot, ka modernie labāk pietāvot. Ir jau labi kritizēt un aizrādīt, bet tai jābūt objektīvai un pozitīvai, cēlējai, nevis plīkai pēlējai. L. Švarcs ir piemirsis vai arī nesaredz tos tumšos un naudīgos spēkus, kas strādā pret Latvijas valdību un apzinīgi drupina tās spēku un ignorē izdotos likumus, kuŗi, diemžēl, varēja būt ar asākiem zobiem pret likumu pārkāpējiem un dziļāku redzes lauku.

Sava raksta nobeigumā L. Švarcs vēlreiz atgādina jaunievēlētam DV CV priekšsēdim V. Plūdonim paša Švarca sastādīto "dienas kārtību", ko darīt vispirms un ko var darīt vēlāk: "Viens no pirmajiem jaunā DV priekšnieka uzdevumiem 1997. gadā būs līdzšinējās vadības loka DV organizācijas sagrāutā prestiža izlabošana un autokratiskās virskundzības radīto ļaunumu likvidēšana." Šī atklātā pamācība DV priekšniekam norāda, ka pēc L. Švarca domām, viņš pats varētu būt nespējīgs tādu izvēlēties un, otrkārt, mūsu DV organizācijas atbalstītājos tas atstāj negatīvu ieskatu uz šo, jau 52 gadus veco un sekmīgo, nacionālo vienību. Neapdomīgā un liŗz galam neizdomātā vēstule MLB Ziņotājā ir radījusi daudz vairāk ļauna un neglīta kā laba un pozitīva.

Leo Švarca piezīme, ka nopietni domājošie patrioti noraidot iestāšanos aicinājumu DV organizācijā tāpēc, ka tur ncesot ne kārtīgu nacionālu mērķu, ne vienprātības to realizēšanā, ir pilnīgi nevietā.

Daļas latviešu, it sevišķi jaunākās paaudzes, uzskats ir tieši pretējs, ka tā esot par daudz nacionālpolitiska, nepārliecināma un bieži bravūrīga. Šie trīs minētie apzīmējumi, kas dažam labam var izlikties negatīvi, ir attaisnojami, izņemot, varbūt, pēdējo. Ja katrs no mums būtu gājis cauri tām elles mocībām, kuŗas piedzīvoja latviešu karavīri II pasaules karā - sniegu laukos, salā, badā, ciņās pret pārspēku, ielenkumos un Kurzemes cietoksni, mūŗīgi padoti mūsu zemes okupantu meŗonīgām izdarībām, šaubos, vai mēs būtu savādāki. Viņu vienīgais "noziegums" bija tas, ka viņi cīnījās par savas tēvu zemes - Latvijas un latviešu tautas brīvību. Bravurība, kuŗa, kaut gan parādījusies gauŗam reti, kāda neapdomīga autora nevajadzīgi izcelta

dažu sanāksmju atreferējumā, kā, piem., "DV dāvinās kaujas karogu Latvijas armijai", ir ākstīšanās. Tā vairāk dara jaunu, kā labu. Būtu daudz gudrāki šo armiju apgādāt ar kārtīgiem apaviem un apģērbiem, ne ar kaujas karogu. Bet mēs jau visi maldāties un kļūdamies, katrs savu reizi, bet atzīta un nožēlota kļūda nav vairs kļūda.

Sava raksta nobeigumā Leo Švarcs saka: "Vairāki godīgi vecie leģionāri (vai tad lielākais vairums būtu negodīgi?) un citi brīvības cīnītāji apgalvo, ka viņi skaidri zinot, ka sadarbības jaucēji nākot no rietumiem". Te jāpiebilst, ka "skaidra zināšana" nav pierādījums, bet gan tikai izlikšanās, iedoma, šķitums, kā tāds tas nav fakts, bet gan pašu roku mazgāšana. Ja tiešām DV organizācijas locekļi - vanagi un vanadzies ir gatavi sadoties rokās, nedalāmā vienotībā, nesalaužamā kopībā, tirā apziņā un visam pārticībā, ka mēs to spējam, tad kļūdu meklēšana, otra pelšana, sevis izcelšana ir jāaizmirst un jāaprok Kurzemes smiltis uz mūžīgiem laikiem. To vietā mūsu sirdis jāieslēdz mīlestība, iecietība, bijība, pazemība. Vispirms izslaucīsim savu istabiņu, pirms piedāvājam slaucīt citu. Diemžēl, cita ceļa un citu iespēju mums nav, ja vēlamies būt vienoti. □

Skrastiņu Indulis, Montrealā

☒☒☒☒☒☒☒☒

PIEBILDE E. BERKLAVA VĒSTULEI

Eduarda Berklava attieksme pret Jāni Peteru labi parāda, kāpēc Latvijai tik grūti un ilgi iet atkopties no vecā režīma. Personīgā nodevība ir ļaunāka apsūdzība nekā raksti periodikā. Kādreiz ir grūti to atšķirt.

Atskatoties pagātnē, mums visiem redze ir 20/20! Paldies Berklava kungam, ka visiem citātiem no J. Petera rakstiem viņš ir arī pievienojis datumu. Godīgi darīts. Tas ir ļoti svarīgi, atceroties Tautas Frontes saukli: "Solīti pa solīti". Šādu rakstu rezultātā Latvija atguva neatkarību ar mazu cilvēku upuru skaitu, kas ir ļoti neparasti tādu lielu pārmaiņu reizēs. Ir cilvēki, kas prot vest dubultu grāmatvedību tā, lai gala iznākums būtu tas, ko viņi vēlas.

Labi arī Berklava kungam rakstīt savus uzskatus ar citātiem Montrealas Ziņotāja, ko viņš pirms 1991. g. tādā mērā nedarija. Varbūt tomēr Jānis Peters n a v viņam tādu postu nodarījis, un viņi abi ir centušies panākt to pašu?

Anita Liepiņa, Toronto

☒☒☒☒☒☒☒☒

HOLOKOSTA MŪZEJS ATSAUC GRĀMATAS AUTORA RUNU

Holokosta piemiņas mūzejs ASV atteicis kāda rakstnieka/žurnālista lekciju, ko bija aicināts teikt sakarā ar viņa apgalvojumu, ka žīdi II pasaules kara beigās pickāvuši un slepkavojuši vāciešus Staļina iekārtotās gūstekņu nometnēs. Rakstnieks tomēr vēlējies runāt nedēļu vēlāk Vašingtonā. Kad mūzejs atsauc ielūgumu, žurnālists Džons Saks (Sack) noirēja Nacionālā Preses klubā telpas, lai tur runātu. "Esmu pārliecināts, ka žīdiem ir jāizsakās pret genocīdu arī tad, ja viņi paši to ir izdarījuši, kad tiem tas uzticēts," teica Saks, kas pats ir žīdu tautības.

Saks ir grāmatas "Aci pret Aci": nepabeigtais stāsts par žīdu atreibību pret vāciešiem 1945. gadā, autors. To bija paredzēts pārrunāt mūzejā 5. decembrī, tad lekciju pārlika uz citu laiku un vēlāk atcēla. Mūzeja pārvaldniece Mērija Morisone aprādīja, ka Saka ielūgumu direktors Valters Reičs neesot pieņēmis, bet ka to esot pagarinājis kāds mūzeja darbinieks. Viņa piebilda: "Ši ir lieta, kas ir nepiemērota mūsu mūzeja programmai."

Saks savā grāmatā pastāv, ka no 60-80.000 vāciešu, laikā no 1945-1948 gadam miruši Padomju diktatora Staļina iekārtotās internēšanas nometnēs, kuŗas iekārtojās poļu komunistu valdības Valsts Drošības birojs, kurā nodar-

bināti bijuši daudz žīdu. "Jā, holokosts notika, vācieši slepkavoja žīdus, bet otra negēliba bija, ka to arī slēpa žīdi: gadījumā, kur žīdi slepkavoja vāciešus," Saks rakstījis grāmatā. "Dievs zina, kas žīdus izprovocēja, bet 1945. gadā tie nonāvēja daudz vāciešu, ne Hitlera rokas puīšus, nacistus, bet gan vācu civilistus, vācu vīrus, sievas, bērnus un mazbērnus.

Saks, kam 66 gadi un kas dzīvo Aidaho štatā, ASV, un kas rakstījis žurnālā "Esquire" un citās publikācijās ilgāk kā 30 gadu, norādīja, ka runas tonis bijis simpatisks un izprotošs tiem, kas bija paveikuši šīs vardarbības. Grāmatas autors, kas ir žīds, teica: Ja es būtu bijis tur, es būtu darījis to pašu." Grāmatu "Aci pret Aci" steidzās izdot izdevniecība "Basic Books", lai tās iznākšana sakristu ar "60 minūšu" televīzijas raidījumu, kuŗā apskatīts internēšanas nometnes žīdu izcelsmes komandats Solomons Morels pēckaŗa Polijā. Grāmatā norādīts, ka, apmēram, 1500 poļi un vācieši tur miruši. Īsi pēc grāmatas izdošanas to izdevumā "The New Republic" gaŗi nolika Havardas zinātnieks Daniels Jona Goldhāgens, apvainojot Saku pilnīgi izdomātu faktu un citu nepatiesību publicēšanā.

Daudzas avīzes, kā "The Washington Post" un "New York Times" grāmatu neregulāri recenzēja. Tas noveda pie tā, ka 1994. gada maijā "New York" žurnāls publicēja rakstu ar virsrakstu "The Book They Dare not Review". Žurnāls aizrādīja, ka 2 lieli zinātnieki, Istvans Dīks un Arno Meyers apstiprinājuši nozieguma tipu, par ko runājis Saks. Mēnesi vēlāk tie abi citā rakstā, kas bija publicēts "Nation" žurnālā, norādīja, ka "New York" žurnāls esot viņus citējis nepareizi.

(Brīvs tulkojums no "The Seattle Times Nation Friday, February 7, 1997) □

Ezītis

☒☒☒☒☒☒☒☒

Mārtiņš Štauers

ELEKTRONISKAIS ORĶESTRIS

Pirkstos iemetas smeldzīga sāpe -

No elektronikas, no smadzeņa *) taustiņu

Klabināšanas - miljons piesitienu!

Prāta labirintos burti lēkā kā takti,

Savu mūziku komponē bez notīm,

Bet skan! Var pat jaust, kā tā top!

Un skan vesela orķestra izpildījumā.

Kam tā vajadzīga? Tu jautā.

"Dzīve to prasa," dzied soprāns,

Tam piebalso tenors un bass.

Paši nezina, kāpēc, bet dzied! -

Kas ieskaņo mūziku šo kompaktdiskos,

Magnētiskās lentās?

Vai to uztveŗ pasaules telpā?

Vai kāds to zin, vai domājis ir -

Tik spēlē tā, kā mašina liek!

Tad it kā apsēdies vizijas priekšā

Un redzi - klausītājos aplaudē

Mūzikas gaŗi, kuŗu skaņas arī ausis tev skan

No aizmūžīgiem laikiem.

Skan smadzeņu taustiņu klabēšanai līdz

Un piesien pie staba, ap kuŗu riņķot vien var.

Elektronika spēlē un dzied, maldina

Purvaines maldugunīs un liek

Teŗ kvēlot svešādā gaismā -

Pats sevi vairs nepazīsti -

Pārveidots esi!

1997. gada 11. februāri

*) Smadzenis - dators

THE ROOTS OF NATIONAL CONSCIOUSNESS

I am submitting this subject to initiate discourse between my own and our younger generation as well as their friends who are not at ease in Latvian. My generation feels hurt and misunderstood whenever the term nationalism is used the way it currently is, because in our youth it meant above all a cultural, artistic endeavour - very similar as it is used in Canada dealing with Canadian art trying to live in the shadows of American markets. This is why in 1990 the political changes in Latvia turned so easily towards the Singing Revolution and this is why I will begin by looking at the role that narrative plays in the community. This concept, on the one hand, is readily grasped by our older generation because it is very much related to literature, folklore, tradition. On the other hand, though, it should not be strange to our younger generation either, as it is related to the concept of post-modernity when the high expectations for scientific formulations of social existence dwindled and such concepts as society, culture and nation could stay relevant only by finding their place in a narrative mode. Narrative showed how the individual is part of communal story, same as the communal story is part of the individual's.

By this approach I do not want to sidestep the most important current accusation against the political manifestation of national consciousness - violence. We have to face it and we are going to return to it, but firstly, though, we have to consider the wider framework for national consciousness itself. The role of violence in conflicts is as old as the Bible, in today's political domain, though, it has acquired a special significance. This significance has become very distinct in the communities we are dealing with in this discourse - Latvian and Baltic - especially as these communities have been influenced by our Eastern neighbour that, in turn, still lives by its Stalinist patrimony. The foundation of Stalin's power was as effective as it was also simple - it was the old imperialistic doctrine of *divide et impera* developed to perfection by playing one nationality against the other. Communities that formerly worked together - even if sometimes grudgingly - soon were facing each other as bitter enemies. As the Soviet empire crumbled the functionaries in these operations kept on going - as the article in *MLB Ziņotājs* Nr. 575, pg. 12 reminds us. This, and not the atomic weapons, is the most dangerous Stalinistic threat that is still with us, since the previous "specialists" in these fields have been able to find new clients also outside the Russian direct sphere of influence. At least a generation will have to pass till a political and juridical healing could begin within this diffusion of national violence in international forums.

To return to the role of narrative in society we can follow Paul Ricoeur who says that narrative flows from ... *the power of imagination, that would not be conveyed by images, but by the emergent meanings of language*. This power of meaning of language is that medium by which a mere statistical group is tied together in a community. In other words: the emergence of meanings of language is at the same time the emergence of community through the power of narrative. This importance of language to Latvians has always been self-evident, as - without a state or church of their own - it was only the language that kept their society together.

In a true narrative there exists ... *a certain mutual belonging between the act of narrating history and the fact of*

being in history, between doing history and being historical. That means that the form of life to which narrative discourse belongs is our historical condition itself. The more coherent the group's historical condition, the more distinct also the perceptions of communal nomality leading to a normative code and the moral tradition of that community. Ordinarily we think that only human beings can take part in a discourse, use the emergent meanings of language, tradition, and myth, though it has been said that it is not so much that men think the myths, but that the myths think themselves out in men and without men's knowledge. This relationship is another aspect of the narrative reflecting human beings on the one hand and the community on the other. Richard Rorty says that ... *there are two principal ways in which reflective human beings try, by placing their lives in a larger context, to give sense to those lives: (1) by telling the story of their contribution to a community - actual historical one or a quite imaginary one, or (2) by describing themselves as standing in immediate relation to a nonhuman being*. This larger context, this role of the imaginary story became the framework upon which the Enlightenment materialized in Romanticism and upon which also Latvians built their national enlightenment - *tautas atmoda*. We should not be too harsh in our accusations of nationalistic romanticism being mere flights of fancy, because this interchangeability of historical and imaginary community perception appears to be a universal societal pattern. We should be weary, though, when we come to that grey line that divides the community from the state. The state itself nowadays has been accepted in the form of the liberal state in any of its shades between social or individual responsibilities. The community in this respect is seen either as a form of tribalism or a reflection of communitarian ideology.

Community can be seen as an extension of family that is held together by cultural and religious tradition; community grows from a common center and is automatically exclusive with regard to outsiders; community is the place where children follow in the path of the parents - but none of this reflects the spirit of liberalism. Nobody has ever thought about the family as a "social contract" from which the ideology of liberalism grew. The liberal state, however, has been seen as a matter of such a hypothetical contract and has been conceptualized as an alliance of separate communities for military security. The state has to have some judicial powers, but is obliged to use these powers in the spirit of neutrality. Therefore the relationship between the community and the state currently is seen as paradox: *liberalism is properly at home at the level of the state but not at the level of community. If communities are governed by its principles, they will be destroyed; if the states are not governed by its principles, they will be tyrannies* (Peter Simpson). All this, of course, becomes much more important in the case of nations and nation-states.

One way out of this paradox is to consider the state in its legalistic functions to act as one of the communities and ask: where is the narrative of this community? The answer: the narrative of the state as a separate community can be seen in its law. Similarly as the kinship communal narrative takes the form of rites, the state's narrative materializes in the form of rights. As linguists tell us, both "rites" and "rights" come from the same concept and word for "order". Same as the communal myth tells the story about the beginnings of power, about creative forces, the story of law shows where the limits of governmental powers are.

The way the conservative ideology keeps the power within limits can be shown by the very telling term of the common law. William Blackstone in this context explains law as a tradition, common usage: ... *the goodness of a custom depends upon its having been used time out of mind; or in the solemnity of our legal phrase, time wherof the memory of man runneth not to the contrary.* Here the law can still be defined as the will of the Prince, but this will, once declared, becomes a text, a frozen discourse, created seemingly before *time out of mind*. As Aristotle said: ... *law has no strength with respect to obedience apart from habit, and this is not created except over a period of time.* The judicial principles here are embedded in the narrative of the community. Here the foundation of law collapses into a moral code and we speak of the natural law.

The liberal state, however, is a state created if not in a straightforward revolution, then, at least, in a revolt - ideologically in a revolt against tyranny. Moreover, in the liberal state, same as in the ancient polis there exists hardly any ethnically united basis. Liberal state supposedly is a collective of minorities where there can be no single tradition *whereof the memory of man runneth not to the contrary*; instead of usage, the basis is neutrality. This neutrality, first of all proposed to limit the very human tendency of bureaucrats to act so as if law functions in the interest of those who make it. An offshoot of this human tendency is a drift towards oligarchic justice - the justice of interest groups hiding behind the mask of democracy. To correct this, the liberal state proposes a shift from the natural law to the positive law.

The positive law concentrates on judicial mechanics, it makes sure that all laws have been properly declared within the time limits and the jurisdictional limits of the Prince or the people; this law must be written, uniform, and applicable to all. Any step out of these boundaries and we are on the slippery slope where law becomes a "sham" and to obey such a "sham" can lead only to totalitarianism. Positive law is blind against a belief of any particular community that only their particular values are universal - a belief that would fit easily with the natural law. It is here that we can see how thus judicial *medium becomes the message* of the liberal state that follows the principle to act ... *for the mutual defence and protection against the enemies, whether external or internal* (Peter Simpson). Here, however, the various communities, being as if *in state of war of all against all*, can be assumed all and each of them to be also the potential internal enemy. This inherent pursuit of internal enemies, now becomes a danger in itself.

Whatever its name and its historical genesis, the modern totalitarian nation-state becomes a liberal state in its inverse form. The safeguards of positive law are reversed to the seemingly universal basis in the name of party ideology pretending to protect national interests. Not only the liberal principles, but also the principles of community are inverted - as Jeffrey Friedman points out: ... *generally speaking, the communities with which communarians are concerned are not families, friendships, neighbourhoods, or other arenas of close human associations but nation-states.* These forces are the previously spent speculations of the Enlightenment era that now turn up as party ideologies. To quote Hannah Arendt: ... *when the Nazis talked about the law of nature or when the Bolsheviks talk about the law of history, neither nature nor history is any longer the stabilizing source of authority for actions of mortal men; they are movements in themselves.* We would feel much safer, if the principles of democratic statehood could stop this trend, but history of international politics

under the guise of *making world safe for democracy* could hardly give us much assurances in this regard.

Before developing our subject matter further, we will stop for a moment and look back in our history to see how this relationship between natural and positive law, the communal and state narrative, has always been with us in one form or another. The more things change, the more they stay the same - and this applies to the liberal state and the nation-state too. This time, the Middle Ages, the state itself appears before us in the form of empire - a collectivity of kingdoms - and the communities this time are represented very much by the Church. While the kingdoms appear within given localities, are national, the collective of communities is limited by adherence to theological paradigms only, is international. The inversion of legal powers consists in the fact, that Church did inhere the legal apparatus from the Roman empire, but not the military power, though. The kingdoms, on the other hand, did inhere the military powers, but not the legal apparatus of governmental administration. As the kingdoms began to appreciate more and more the functions of law, however, the Church insisted on her prerogatives and, being a community of communities, begun to mobilize public opinion in shape of witch-hunt. The general story is well known, but it is hardly as well realized, that the Church assumed the role of the judge, leaving to the state to be the henchman. State had to burn the witches "found" by the Church. It took centuries - and perhaps here is one of the deepest roots of the Enlightenment - to end this process. It is not that people ceased to believe in witchcraft - some still do - but that the oligarchic insistence of one communal configuration - the Inquisition of the Church - was curbed in the name of the state that begun to turn the liberal way.

I Will return to Hannah Arendt who has opened new vistas - first from the aspect of historical genesis, then the insight of political concepts:

... *The failure of the absolute monarchy to find a substitute within society led to the full development of the nation-state and its claim to be above all classes, completely independent of society and its particular interests, the true and only representative of the nation as a whole. It resulted in a deepening of the split between the state and society upon which the body politic of the nation rested.* She then shows how this fragile nation-state, before declaring war to external enemy, had to consolidate powers by searching for internal enemy. Sooner or later it degenerated from search to paranoia resulting in totalitarianism.

If it is true that the elements of totalitarianism can be found by retracing the history and analysing the political implications of what we usually call the crisis of our century, then the conclusion is unavoidable that this crisis is no mere threat from outside, no mere result of some aggressive foreign policy of either Germany or Russia, and that it will no more disappear with the death of Stalin (NB - she wrote this before Stalin's death) than it disappeared with the fall of Nazi Germany. It may even be that the true predicament (my emphasis) of our time will assume their authentic form - though not necessary the cruelest - only when totalitarianism has become a thing of past.

Arendt has shown how the predicaments of European nation-state were of our own making, making of the Wilsonian policy of nation-building that materialized in formations of religious and ethnic minorities only aggravating the problem that neither then nor now has been fully appreciated. And if we don't understand the workings of the state, the nation-state, can we look for solutions of this problem in the sum of these mysteries, in the interational

state? Or do we have to look for answers within the liberal state as the guarantor of the harmony of communal narratives? Or do we have to be weary of both, the state and the community, to watch for the inversion of their roles? Or is it up to each of us as individuals to appreciate the celestial music of the civil spheres? □

I. Steprans

L N A K

OPEN LETTER

February 27, 1997

Hon. Alan Rock,
Minister of Justice
Government of Canada

Dear Minister,

The Latvian National Federation in Canada would like to go on record regarding the issue of suspected war criminals living in Canada and supports all efforts to bringing these individuals to justice irrespective of their national or ethnic origin.

The issue of war crimes is particularly sensitive for the Latvian-Canadian community. Those old enough to have lived through the first occupation of Latvia by Soviet forces in June 1940, when the Soviets began a campaign of class and national genocide, will recall that not one of those responsible has been tried in a Russian or a Western court. This is made all the more painful given that on the return of the Soviet Army after the defeat of Nazi Germany, the mass deportations and killings continued into the 1950s. Again there has been no concerted effort to bring anyone to justice.

The Latvian National Federation in Canada recognizes that Nazi war crimes were committed in Latvia. It points to the September 19, 1990 parliamentary declaration adopted by the Supreme Council of Latvia which states:

With deep regret, we must acknowledge that Latvia's citizenry were also among those who helped realize this occupant inspired terror. The bloody genocide against the Jewish people is not and can never be justified nor can its punishment be exempted as a crime against humanity.

This period has now been documented in a book by Professor Andrew Ezergailis, "The Holocaust in Latvia 1941-44" under the auspices of the Historical Institute of Latvia in association with the Holocaust Memorial Museum in Washington, D. C.

While Latvians in Latvia and in other parts of the world are coming to grips with this sad and tragic chapter in their history, they are at loss to understand why a double standard exists with respect to war crimes committed by former Soviet citizens, some of whom may well reside in Canada.

It is with regret that the Latvian National Federation in Canada notes that most war crime proceedings initiated by the Government of Canada are associated with Nazi atrocities committed during World War II. Recent news stories suggest that Canada is also home to war criminals from Somalia, Bosnia, Rwanda, Honduras, Vietnam, Cambodia and the former Soviet Union. The Latvian National Federation in Canada urges the Government of Canada to pursue all suspected war criminals with equal vigour.

War crimes are an act against humanity. A greater criminal charge against someone cannot be imagined: murder pales in comparison. For this reason, it is ethically incumbent on the justice system of any country to be

scrupulously careful in gathering and interpreting the facts that would form the basis of a charge of war crimes.

As a result, the Latvian National Federation in Canada views that suspected war criminals should be tried according to law. Moreover, if such persons are discovered to reside in Canada and are Canadian citizens, the trial should take place in Canada. This seems no more than elementary procedural fairness. The Latvian National Federation in Canada is opposed to the Government of Canada resorting to deportation proceeding the guilt or innocence of an accused.

A recent action brought by the Department of Justice against a Canadian of Latvian descent on a charge of "war crimes" questions the fairness of the deportation process. If reports in the media are correct, then charges against this individual have been raised, dismissed and raised a second time resulting in confusion and leading many to conclude that the Department of Justice does not know what it is doing.

Given that a number of individuals who, under suspicions of being war criminals, now reside in Canada, it would seem reasonable to assume that some responsibility lies with Canadian immigration officials for this state of affairs. This too suggests that the criminal process rather than deportation hearings should be pursued as the course of action by the Government of Canada.

Mismanagment of the war crimes issue by the Government of Canada has resulted in proceedings being dragged out over years and has spawned a media circus which has smeared the reputation of all Canadians of Latvian descent.

The Latvian National Federation in Canada has also consistently cautioned the Canadian judicial system that it should be very careful about relying on Soviet sources for any allegations about wrong-doing by individuals during Nazi occupation of Eastern Europe. There have been sufficient cases in the past where such allegations and even documentary evidence have shown to have been false or falsified. Various books and brochures created and disseminated by the Soviet propaganda apparatus specifically to discredit the Latvian emigre community in Canada and other Western countries which at that time was fighting to restore independence to Latvia. The credibility of Soviet sources is also challenged by Professor Ezergailis in his book.

Of particular concern to the Latvian community in Canada is that individuals who served with the Latvian Waffen SS not be marked as war criminals. Recent media stories for example, have charged that German war pensions and disability payments are being made to thousands of "war criminals", including Latvians who saw duty with the Latvian Waffen SS.

Whether it was for racial purity or the fact that Latvia was an occupied country, Nazi Germany did not attempt to enlist locals in the German army. Instead a Latvian Waffen SS was formed. This was also done in other occupied countries. The important point to note is that the Latvian Waffen SS and the regular SS are different. Initial Nazi hopes that local Latvians would rush forward in large number to join the Latvian Waffen SS did not materialize and as a result the Nazi regime resorted to conscription forcing thousands of young Latvian men to join. Subsequently they were sent to fight on the Russian front alongside the German army as regular troops. This fact was recognized at the Nuremberg war trials.

The Latvian National Federation in Canada applauds the Government of Germany for providing pensions and disability payments to the old men who in their youth

were conscripted into Nazi service and were lucky enough to survive the carnage of World War II.

It has been one of the hallmarks of the Canadian justice system that it serves not ideological nor political interests, but keeps to the principle that justice not only be done, but that it be seen to be done. To that end, the Latvian National Federation in Canada which represents Canadians of Latvian descent expects that the same principles apply to the pursuit and bringing to justice of war criminals who now live in Canada.

Respectfully yours,

Tāivaldis Kronbergs,
President
Viesturs Zariņš,
Executive Vice President and
Vice President of Public Relations

CC: Laas Leivat, President, Estonian Central Council of Canada;
Algirdas Vaiciunas, President, Lithuanian Canadian Community;
Avo Kittask, President, Baltic Federation in Canada;
Oleh Ramaniv, President, Ukrainian Canadian Congress;
Goldie Hishon, President, Canadian Jewish Congress;
H. E. Dr. Georgs Andrejevs, Ambassador of Latvia;
H. E. Hans-Guenter Sulimma, Ambassador of Germany.

KURSA 1997. GADA VASARĀ

Plānojam nākošo Kursas vasaru. Pagājušā vasarā skolā mācījās 40 skolēni. Šovasar atkal iedalisim jauniešu grupās pēc viņu spējām. Klāt nāks jauni skolotāji. Līdz ar to ceram sagādāt arī jaunas interešu grupas mūsu skolēniem. Darīsim visu, lai nākošā vasara izdotos atkal sekmīga, lai varam priecāties par sasniegumiem.

Mācības Kursā būs no **29. jūnija līdz 9. augustam**. Tāpat, kā iepriekšējā gadā, būs piemērotas klases latviešu valodas labi pratējiem, skolēniem ar viduvējam valodas zināšanām, kā arī klases latviešu valodas nepratējiem. Dziedāšana, tautas dejas un interešu grupas visiem skolēniem kopējas.

Skolas maksa paliek tā pati: visām 6 nedēļām - \$ 700.-, 3 nedēļām - \$ 480.-. Otram un trešam bērnam ģimenē 10% atlaide. Sākot ar ceturto bērnu ģimenē 50% atlaide.

Lūdzu nāciet talkā ar darbiem, ziedojumiem, kā arī idejām Kursas darbam. Ikkatra ideja vai labs darbs palīdzēs mums mūsu jaunatnes latviskajā audzināšanā. Ja vēlaties Kursā pieteikšanās anketi vai vairāk informācijas gan par skolu, gan par strādāšanu Kursā, pieprasiet to no **Birutas Zommeres, P. O. Box 44, Arch Cape, OR 97102, tel. 503-436-1708**. Turpat pasūtīnāma ar 1996. g. Kursas gada grāmata, kas maksā \$ 8.-.

Uz redzēšanos Kursā!

Biruta Zommere,
Kursas direktrese

GATAVOJATIES 10. VISPĀRĒJIEM LATVIEŠU DZIESMU SVĒTKIEM ASV!

Tie notiks laikā no **25.-27. jūlijam, Klivlandē**.

Dziesmu svētku galvenā viesnīca ir "Sheraton City Center". Tā atrodas pie "Public Auditorium"- nav pilsētas centrā, kur atradās Šeratona viesnīca agrākos svētkos. Liela daļa sarīkojumu notiks Šeratona viesnīcā. Informācija, galvenie sarīkojumi, tēlotājas un lietiskās mākslas izstādes būs 6. stāvā, citas izstādes un tirdziņš 7. stāvā.

Līdz ar pārmaiņām pēdējos gados, Klivlandē ir kļuvusi par sportu cienītāju pilsētu. Tie aizņem viesnīcas. Tādēļ ļoti, ļoti iesakām dziesmu svētku apmeklētājiem nekavējoties rezervēt istabas. Vēlāk to vairs nebūs. Adrese: **Sheraton City Center, 777 St. Clair Avenue NE, Cleveland, OH 44114. Tel. (216) 771-7600; fakss (216) 771-5129**. Bērniem zem 18

gadū vecuma uzturēšanās par brīvu, ja paliek kopā ar vecākiem. Ieejas kartes svētku laikā varēs iegādāties tikai pie informācijas. Atsevišķās sarīkojumu vietās ieejas kartes netiks pārdotas.

Satikšanās vakars DV izkārtojumā būs ceturtdien, 24. jūlijā, plkst. 20:00, Šeratona viesnīcā. Ieeja \$ 10.- nopersonas (jauniešiem zem 21 g. - \$ 5.-). Tās varēs iegādāties viesnīcā.

Savdabīgs sarīkojums būs **Tautas tērpu skate**, kas notiks sestdien, 26. jūlijā, plkst. 10:00. Tautu meitas un dēli demonstrēs dažādu novadu tērpus. Lienā Kaugara, vēsturniece un tautas tērpu lietpratēja, dos paskaidrojumus par katra tērpa ipatnībām, izcelsmi un pareizu valkāšanu. Šo skati kuplinās kokļu ansamblis no Mineapoles Elgas Pones vadībā. Turpat zālē būs izstādītas lelles no Zentas Apines kolekcijas. Leļļu etnografiski pareizos tērpus gatavojusi Austra Linde. Sarīkojuma koordinatore ir Dzintra Kukaine. Adrese: 237 Springmont Rd., Northfield, OH 44067, tālr. 216-467-1232.

Mūzikas nozare ziņo, ka kopkoņu koncertā piedalīsies skolēnu koris ar 4 dziesmām. Daces Aperānes sakopotās dziesmas ir izsūtītas skolām. Atsevišķi dziedātāji (sākot ar 9 gadu vecumu) var vēl pieteikties. Kopkoņu dziesmu burtnīca ir iznākusi otrā iespaidumā.

Mēģinājumi svētku laikā: Garīgam koncertam - ceturtdien, no plkst. 15 - 18 un piektdien no plkst. 12 - 17. Koncerts plkst. 19:00. Vīru korim - piektdien no plkst. 08 - 11, Šeratona viesnīcā, pēc tam plkst. 12:30 piedalīšanās atklāšanas sarīkojumā Dirigenti - R. Zuika, A. Ūdris un citi. Kopkoņa mēģinājumi: sestdien no plkst. 08 - 12 un svētdien, no plkst. 08 - 12. Pulcēšanās gājienam plkst. 14:30. Koncerts plkst. 15:00. Tautas deju lieluzveduma mēģinājums sestdien, plkst. 08:00.

Kopkoņu mēģinājumi pa novadiem vasarā: Katskiļos 24. un 25. maijā; Gaņezērā 21. un 22. jūnijā (apvienots ar Jāņu svinībām); Toronto, Kanadā, 28. un 29. jūnijā. Visos dirigents E. Račevskis un citi.

Jaundeju skati organizē Ildze Rudzīte, tālr. 414-782-1327. Pieteikšanās pie viņas. Ziņas par tēlotājas un lietiskās mākslas izstādēm var iegūt pie D. Strautnieces, tālr. 216-333-7535.

Pēdējā iespēja iegādāties ieejas kartes par pazeminātu cenu (ar 10% atlaidi) līdz 31. martam. Pēc tam par pilnu cenu.

Jauniešu izlases koncertam aicina pieteikties jauniešus, kas spēlē mūzikas instrumentus. Informācija: Laura Padega Zāmura, 10 Hickory Road, Bayville, NY 11709, tālr. un fakss 516-628-1465. **Bērnu balle** (bērnu uzmanišana) sestdien, 26. jūlijā no plkst. 21:00 - 23:00, Šeratona viesnīcā.

Svētku rīcības komiteja

AIZSAULES CEĻOS

MAIGAS KALNIŅAS PIEMIŅAI

Maiga Kalniņa nu ir aizgājusi mūžīgā mierā, nodziņvojusi gaŗu mūžu. Dzīves gaita katrā seļā ieraksta savas zīmes un bez žēlastības pārveido jaunības daiļumu pēc savā prāta. Tā rodas liela dažādība un atšķirība seļu izteiksmēs. Viņas seļā bija ierakstīta laipnība un smalkjūtība.

Kalniņa kundzi iepazinu tikai pēdējos gados Tērvetes vasarās. Bija prieks viņu satikt uz lievenīša vienmēr laipnu un labvēlīgu. Nekad nedzirdēju viņu paceļam balsi vai deļzīgi pārstāvam savu viedokli. Viņa klausījās un dažreiz iemeta pa trāpīgai piezīmei. Pašā pēdējā vasarā, kā sirma vecuma cilvēkiem gadās, viņa pārteicās, dažreiz pārprata teikto, bet katru reizi atvainojās un saprata savu kļūdu, jo prāts bija gaišs. Ja iznāca maza saruna divātā, viņa cildināja un ar mīlestību runāja par savu māsas meitu Ilgu, kuŗa par viņu gādāja ar rūpību un uzmanību, katru dienu apraudzīdama un apgādādama ar visu vajadzīgo. Un bieži vien teica: "Tante mani aicina uz pankūkām!"

Maiga Kalniņa kundze manā un, es domāju, daudzu cilvēku atmiņā dzīvos kā gaiša, saulaina vasaras diena. Bez viņas lievenītis Tērvetē būs tukšāks un pelēkāks.

Lai viņa dzīvo mūžīgā gaismā, novēlam mēs visi, kas viņu pazīnām. □

E. C.

PENSIONĀROS

Darbigās Montrealas latviešu pensionāru apvienības kārtējā sanāksmē 14. februārī, latviešu centra lielajā sariķojumu zālē, piedalījās ap 75 mūsu vecākās paaudzes pārstāvju. To, kā parasts, ar isu uzrunu atklāja priekšnieks V. Paegle. Sekoja māc. R. Caunes vadītais svētbrīdis un lūgšana. V. Paegles aicināti, pensionāri piecēlās klusuma brīdim, lai godinātu, pieminā paturētu divus no mūsu saimes mūža miegā aizgājušos - 75 gadu vecumā mirušo **Albertu Skuju** un 92. mūža gadā aizgājušo ilggadīgo pensionāru saimes locekli **Maigu Kalniņu**.

Priekšnieks paziņoja, ka pēc ilgākas domāšanas pensionāros iestāties latviešu centra "saimnieks" un pavārs Laimons Bisenieks. Biedrzine Ilga Strautiņa apsveica februāra mēnesī dzimušos, katram nolasidama pa izmeklētām dzejas pantam un pasniedzot apsveikuma kartiņu: Voldemāru Ozolu, Antonu Oborūnu, Maigu Začu, Jadvigu-Hediju Ozoliņu, Zeltu Ulmani, Mariju Sēntonžu un Kārli Dreijeru. Pensionāri tos apsveica ar vina glāzes pacelšanu un dziesmu "Daudz baltu dieniņu!"

Divus humoristiskus Jāņa Pālēna dzejoļus nolasīja Jūlijs Metums, bet V. Paegle veselu rindu humoresku, kas līdz asarām izsmidzināja klausītājus.

Tortes šim gadījumam bija cepusei Hedija Ozoliņa, bet saldās maizītes M. Sēntonža. Vinu bija dāvinājuši V. Ozols un K. Dreijeris. Par siltām un garšīgām pusdienām bija rūpējies saimniece Spidola Zariņa ar palīdzēm. Produktu sagādē savu roku, kā vienmēr, bija pielicis apvienības priekšnieks. Jācer, ka viņa devīzei - "Kamēr vēl vari, tikmēr dari!" sekos arī citi, ticībā, ka šis sudraboto galvu saimes labvēlība un atsaucība nekad nebeigsies. Viņam liela izpalīdzība arvien ir dzīves biedre Aina.

Draudzīgās pārrunās pulcējušies vēl pakavējas labu laiciņu, lai pēc tam atkal atgrieztos savos mājokļos. □

Skrastiņu Indulis

@@@@@@@@

CENTRA PILNSAPULCE

Šī gada 23. februārī Montrealas Latviešu Sabiedriskā centra pilnsapulci vadīja Bruno Innus. To atklāja centra priekšnieks Andrejs Vitols ar vārdiem, ka Centrs darbojies "kā labi ieeļļota mašīna", t. i., ka nevien paši valdes locekļi, bet arī citi sabiedrisko pasākumu organizētāji ir labi iepazinušies ar Centra kārtību un darbojušies veiksmīgi. Svarīgākais uzlabojums Centrā šogad bijusi apkures pārkaršana, kas ievērojami samazinās elektrības izdevumus. Drošības labad, galvenokārt, bērniem, nostiprinātas trepju margas. Noasfaltēta auto novietne. Kā sanāksmes dalībnieki paši varēja redzēt, no sienu apmetuma izgludināti krāsu burbuļi. Lielāki darbi veikti jumta remontam, kas nevien uzlabos pašu konstrukciju, bet nodrošinās arī sausākas telpas. Par šo un citu darbu izkārtošanu jāpateicas Laimonim Biseniekam, kas daudz rūpējies arī Centra telpu lietotāju labad. Tāpat paldies Augustam Pušpuram par veiksmīgo darbu noguldījumu laukā.

Kopš pēdējās pilnsapulces mūžībā aizgājuši Centra biedri: Janis Hūns, Ludvigs Kalniņš, Maiga Kalniņa, Jānis Ķivītis, Alida Kraule, Tālvāldis Kraulis, Jānis Peičs, Alberts Skuja un Jāzeps Začs; kopā 9. Pilnsapulce godināja viņu piemiņu ar klusuma brīdi.

Savu ziņojumu beidzot, Centra vadītājs pateicās visiem valdes locekļiem un Dāmu komitejai par sadarbību un Jānim Birzem par rūpīgo sekretāra darbu.

Centra kasieris Augusts Pušpurs ziņoja, ka, sakarā ar zemajām noguldījumu augļu maksām, valde parasto ban-

kas noguldījumu vietā iepirkusi bondus. Tādējādi jūtami uzlabojusies noguldījumu ienesība. Sakarā ar lielajiem remonta darbiem atpakaļ saņemtas GST un PST iemaksas pāri par \$ 11.000.- vērtībā. Labus ienākumus nesusi telpu īre, par ko jāpateicas atkal L. Biseniekam, kas rūpējies par īrētāju labklājību. Gada darbība uzrāda pāri par \$ 19,068 peļņu. Noguldījumu vērtība pieaugusi no \$ 296,000 uz \$ 318,124, kas, kopā ar bankas kontu gada beigās dod \$ 338,688. Pārdzīvošanas Fonda (Survival Account) noguldījumi ienesuši \$ 4,637, kas kopā ar termiņa noguldījumu \$ 45,000 devuši \$ 46,303. Augusts Pušpurs uzsveļ, ka Centra noguldījumi, tomēr, ir tikai palīgs kopējam sabiedriskajam darbam, ne pašmērķis; tāpēc visiem spēkiem jāpūlas piesaistīt jaunus biedrus. Šogad Centram pievienojusies Anna Kreipāne. Centrs ir kopēja darba veicējs. Tas nešķir "mums pašiem" no "viņiem", bet saista mūsu kultūras dzīves kopējam veikumam.

Jānis Verners ziņoja par sariķojumiem. Aplēšot kopējo apmeklētāju skaitu, pensionāri pārsniedz 1300, jautkais koris Atbalss - 750, dažādie sariķojumi 1500, DV palīdzības saiņu sūtīšana - 900, Bebri, Ziemsvētku tirdziņi, kāzas un bēres ap 200 līdz 300 katra. Tas atkal rāda, cik nozīmīga ir Centra darbība dažādo kopējo vajadzību labad. Te, patiešām, jaatceras mude - ikvienam roka jāpieļiek, lai lielais darbs uz priekšu tiek! Dāmu komitejas vadītāja Biruta Kalace pateicās Verai Auderei, Andrai Lazdiņai, Norai Saletei un Birutai Vikmanei par rūpēm sariķojumu organizēšanā.

Revīzijas komitejas priekšnieks Alberts Caune ziņoja, ka visi ienākumi un izdevumi saskan ar ierakstiem kases grāmatā un pateicās kasierim par rūpīgi veikto darbu.

Dažādos jautājumos pārrunāja jaunu darbinieku iesaistišanu, un pēc sapulces slēgšanas visi pulcējās Laimona Bisenieka sarūpētā mielastā. □

I. Steprāns

@@@@@@@@

NĀKAMĀ DV SAIŅU AKCIJA

DV Montrealas nodaļa savu pirmo sūtījumu pieņemšanu šajā gadā atsāks aprīlī jaunās un pārorganizētās labdarības apvienības "Latviešiem Latvijā - Latvieši Kanādā" (LLK), kuŗas galvenais un atbildīgais tiesisko muitas dokumentu parakstīšanā arvien vēl ir māc. Arveds Celms, paspārnē. Saiņus pieņems, kā līdz šim, Latviešu centrā, 9. aprīlī no plkst. 11:00 līdz 19:00, un 10. aprīlī, no plkst. 11:00 līdz 17:00. LLLK vadība mums ziņo, ka visiem saiņu pieņemšanas dokumentiem, noteikumiem, kas attiecas uz maksām par izmēriem un piegādi mājās, saiņu uzdodamo un atļauto saturu, jāatbilst patiesībai un jābūt vienveidīgai Transporta virziena zīmēs sniegtajai informācijai.

Cena par vienu kubikpēdu ir \$ 8.-; piegāde mājās par katru saini - \$ 15.-, neatkarīgi no saiņu skaita. Saiņa maksimālais svars nedrīkst pārsniegt 25 kg, bet ieteicams nepārsniegt 20 kg. Sūtīt drīkst apavus, drēbes, apģērbus, pārtiku, kas nebojājas, skolu mācības piederumus, mācības līdzekļus, grāmatas, mazgājamos līdzekļus un citus, bet nedrīkst sūtīt medicīnu, produktus spekulācijai, pārdošanai, kā tikai pašu saņēmēju vajadzībām un lietošanai. Par saiņu saturu atbildīgi ir saiņu sūtītāji, parakstoties un uzdodot savu pilnu adresi un tālruni. Aizdomās turētie saiņi var tikt atvērti/pārbaudīti vai nu pie pieņemšanas, vai arī Rīgas muitā. Neatļautie sūtījumi var arī tikt konfiscēti. Lūgums visiem saiņu sūtītājiem neriskēt un nelikt saiņos neatļautas mantas, jo pretējā gadījumā mēs varētu zaudēt tiesības uz turpmāku saiņu sūtīšanu.

Vēlreiz vēlamies atgādināt, ka visiem saiņiem jābūt labi iesaiņotiem, cieši nosietiem ar piemērotām auklām

siņa svaram un izmēriem. Slikti iesaiņotos saiņus var arī nepieņemt bez pārsaiņošanas.

Visus saiņus adresātiem pieved un izsniedz pret viņu personīgiem parakstiem un arī parasti uzrādīto pases numuru, kas tiem pierakstīts uz pavadzīmes. Saiņu piegādes laiks, atkarībā no vasaras, vai ziemas un Rīgas noliktavā esošo saiņu skaita, apm., ir 6 līdz 10 nedēļas. Par saiņu ilgāku nesaiņošanu laipni lūdzam ziņot mums, saiņu pieņēmējiem, bet neapgrūtināt atbildīgās personas Latvijā. Par negadījumiem mēs ziņosim tālāk "LLK" birojam.

Saņemtās ziņas no dzimtenes liecina, ka 4 kubikpēdu lielie drēbju saiņi, kuņus ir sagatavojis māc. A. Celms ar saviem palīgiem, esot labi. Ar visu piegādi tie maksā tikai \$ 35.-. Tāpat ļoti piemērotas cenas ir pārtikas saiņiem. Sevišķi ieteicams nosūtīt uz Latviju saiņus, domātus kopsaldiem, ar dažādiem pārtikas produktiem lielākos vairumos skolām, bērnu un veco ļaužu pensionātiem utt.

Mums ir ienākuši vairāki lūgumi pēc gultu pārklājumiem, palāgiem, segām, dvieļiem un citiem līdzīgiem priekšmetiem, bet visvairāk tomēr tiek lūgti apavi, it sevišķi skolniekiem un pieaugušiem. Tie mums vienmēr trūkst. Tuvākā laikā stāsimies sakaros ar apavu importētājiem un izvērtēsim viņu piedāvājumus. Pirms nākamās saiņu akcijas esam paredzējuši vēl vismaz vienu apavu tirgu centrā, par ko jums paziņosim vai nu sanāksmēs, vai arī uz centra "melnā paziņojumu dēļa".

Saiņu akcijas atbildīgais vadītājs un visu dokumentu kārtotājs ir Ojārs Rozentāls. Pie viņa iegūstama plašāka informācija, ja tāda nepieciešama. □

Skrastiņu Indulis

@@@@@@@@

TURĪGA DV NODAĻA

DV Montrealas nodaļu arī turpmāk vadīs

Bruno Innus

DV Montrealas nodaļas gada sapulce notika š. g. 1. martā, Latviešu centrā. Tajā piedalījās 39 dalībnieki, vanaģi un vanadzēs. To vadīja Kazimīrs Deksnis. Sapulces aprīses pierakstīja Imants Steprāns, kas to darīja arī iepriekšējā gada sapulcē, kuņas pieraksti nolāsija I. Skrastiņš. Šo pieraksti pieņēma bez grozījumiem. Par balsu skaitītājiem izraudzīja S. Oborūnu un A. Apīni. Tie no jeb kādas balsu skaitīšanas izmuka, jo nodaļas valdes priekšnieka vēlēšanās aizklātā balsošana, kā tas paredzēts statūtos, nenotika.

Ar klusuma brīdi pieminēja 1996. gadā mūžībā devušos nodaļas biedrus - Arnoldu Sproģi, Jēkabu Mežinski, Jāni Kīvīti un Jāzepu Začu.

Priekšnieks Br. Innus savā ziņojumā pieminēja, ka aizvadītais gads aizskrējis ātri. Turpināta palīdzības akcija Latvijai, par ko īpaši pateicās tās vadītājam O. Rozentālam, kā arī visiem valdes locekļiem, vanadzēm un vanāgiem un plašākai sabiedrībai.

Sekretārs I. Skrastiņš bez saviem kārtējiem pienākumiem rūpējies par korespondenci laikrakstiem un MLB Ziņotājam, kā arī par apavu iegādi, panākot sevišķi izdevīgus darījumus. Sarīkojumu daļas vadītājs Eizens Reveliņš minēja, ka notikuši 2 neatkarīgi un 4 sarīkojumi kopā ar Pensionāru apvienību. O. Rozentāla statistika rādīja, ka uz Latviju 2 sūtījumos caur LLLK nosūtīti 203 nodaļas sagatavoti, 488 privāti un 216 otaviešu, kopā 904 palīdzības saiņi, 1962 kubikpēdu tilpumā. Saiņi sūtīti arī ar Norland Express sabiedrības starpniecību. Naudā nosūtīti \$ 7,095.-. Ideoloģiskās nozares vad. I. Steprāns garākā filozofiskā iztirzājumā nonāca pie slēdziena, ka nodaļai nepieciešama tiklošanās iespēja (elektroniskā sazināšanās). Aprūpes nozares vad. A. Zariņš teica sevišķu pateicību visiem, kas

atbalstījuši 2 ik gadus rīkotās līdzekļu vākšanas akcijas, kas 1996. gadā devušas \$ 10,278. Biedrzinis Jānis Verners atzīmēja, ka biedru skaits samazinājies pa 7 (4 miruši, 3 aizceļojuši) un tagad ir 90.

Vanadzū priekšniece Ērika Vitiņa ziņoja, ka nodaļā šobrīd 22 vanadzēs. No revīzijas komitejas ziņojuma uzzinājām, ka vanadzēs 1996. gadā ieņēmušas \$ 2,285.38, bet izdevušas \$ 1,164.-, dodot \$ 1,121.38 atlikumu, par ko palielinājies kopas kapitāls, kas tagad sasniedzis \$ 19.635.63.

Nodaļas kasē, pēc kasiēra Konstantīna Čaka ziņojuma, ienākumos \$ 47,581.70, bet izdevumos \$ 51,809.30, dodot iztrūkumu \$ 4,227.60, kas radies palīdzības saiņu nosūtīšanā (tajā ieņemti \$ 17,999.-, bet izdoti \$ 25,057.50). Līdz ar to kasē uzkrātie līdzekļi sarukuši uz \$ 81,686.18, kas ir ievērojama summa. Kopā ar vanadzū kasi nodaļā uzkrāti \$ 101,321.81. No tiem Montrealas latviešu kredītsabiedrībā glabājas \$ 12,146.66, pārējie Kanadas bankās. Citiem vārdiem, viena no turīgākām Montrealas latviešu sabiedriskām vienībām, kas ar \$ 7.000.- (nodaļas) un \$ 5,000.- (vanadzū) aizdevumiem atbalstījusi Latviešu centra celtni izbūvi. Budžetu 1997. gadam sabalansēja uz \$13,940 ienākumos un izdevumos.

Revīzijas komisija V. Paegles vadībā atzinusi, ka nodaļas darbs veikts sekmīgi un ka visi dokumenti atrodas labākā kārtībā, par ko sevišķs paldies pienākas Jadvīgai Ozoliņai un Konstantīnam Čakam, kas abi savus pienākumus veikuši teicami. Tam piekrita visi sapulces dalībnieki aplausu veidā.

Valdē pārvēlami bija J. Verners, D. Demandts un O. Rozentāls, kuņus visus ar aklamāciju ievēlēja no jauna. Par valdes priekšsēdi uz 1 gadu ar aklamāciju ievēlēja līdzšinējo un vienīgo kandidātu - Bruno Innus. Revīzijas komisijā: visus līdzšinējos - V. Paegli, J. Metumu un O. Groskaufmani. Par delegātu nākamajā DV Kanadā delegātu sapulcē - Voldemāru Paegli. Vanadzēs uz savu gadskārtējo sanāksmi sūtīs priekšnieci Ēriku Vitiņu un Ainu Paegli (uz katrām 10 vanadzēm viena delegāte).

Br. Innus deva plašāku DV organizācijas iztirzājumu, pieskaroties CV vadības maiņām un dažādo vanagu nozarojumu apvienošanās vajadzībai. Domāja, ka DV aktīvi jāpiedalās arī īpašas labā spārna politiskās partijas veidošanā Latvijā, lai nodrošinātu pārmaiņas 7. Saeimas vēlēšanās. Politiskā vadība Latvijā vēl arvien bieži esot kangaru rokās. Viņš arī kritizēja izglītības sistēmu Latvijas skolās, kuņas trūkstot nacionālās audzināšanas procesa. Plašs bija viņa uzskaitīto nepareizību, kādas notiekot Latvijā, klāsts. Pārrunās līdzīga nots izskanēja V. Hūna un A. Grīntāles piebildēs. Varētu šē jautāt, vai nu tik traki tiešām ir un vai latvieši Latvijā būtu pelnījuši tik skarbu novērtējumu. Viņi taču paši arī ko spēj un cenšas panākt.

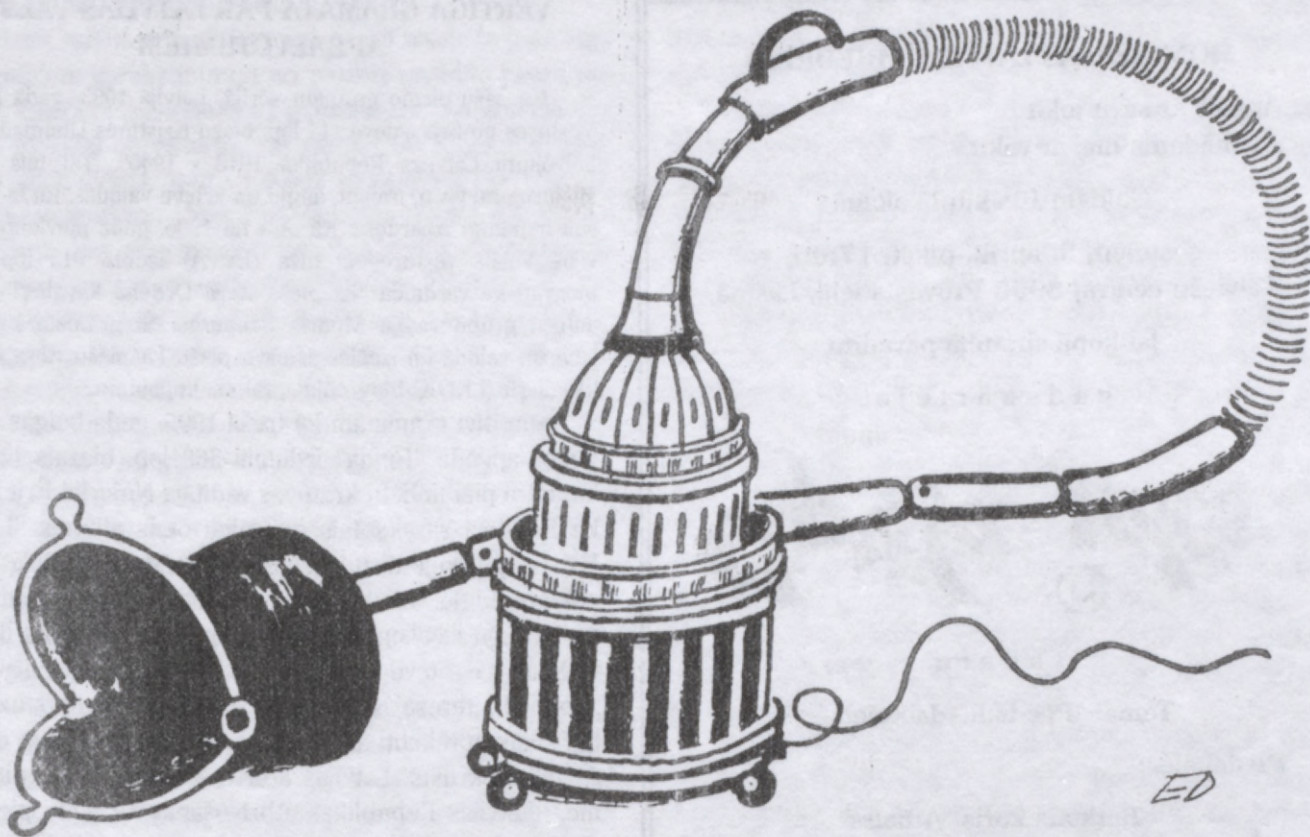
Rezolūcijās ierosināja atsaukt DV KV lēmumu neiejaukties darboties Latvijas DV savstarpējos apvienošanās jautājumos. Noraidīja rezolūciju, kas paredzēja, ka par nodaļas valdes priekšnieku varētu ievēlēt tikai tādu personu, kas nodaļā sastāvējusi vismaz 10, bet valdē darbojusies 5 gadus (tas prasītu statūtu grozījumu). Tai īpaši oponenta šo rindīņu autors.

M. Štauers arī ieteica valdei izveidot darba grupu, kas nodarbotos ar jaunu biedru iesaistīšanu no jaunākām paaudzēm (kā zināms, nodaļas biedru saimē absolūtais vairākums ir pensionāri), jo citādi nākotnes izredzes nodaļai būs skumjas.

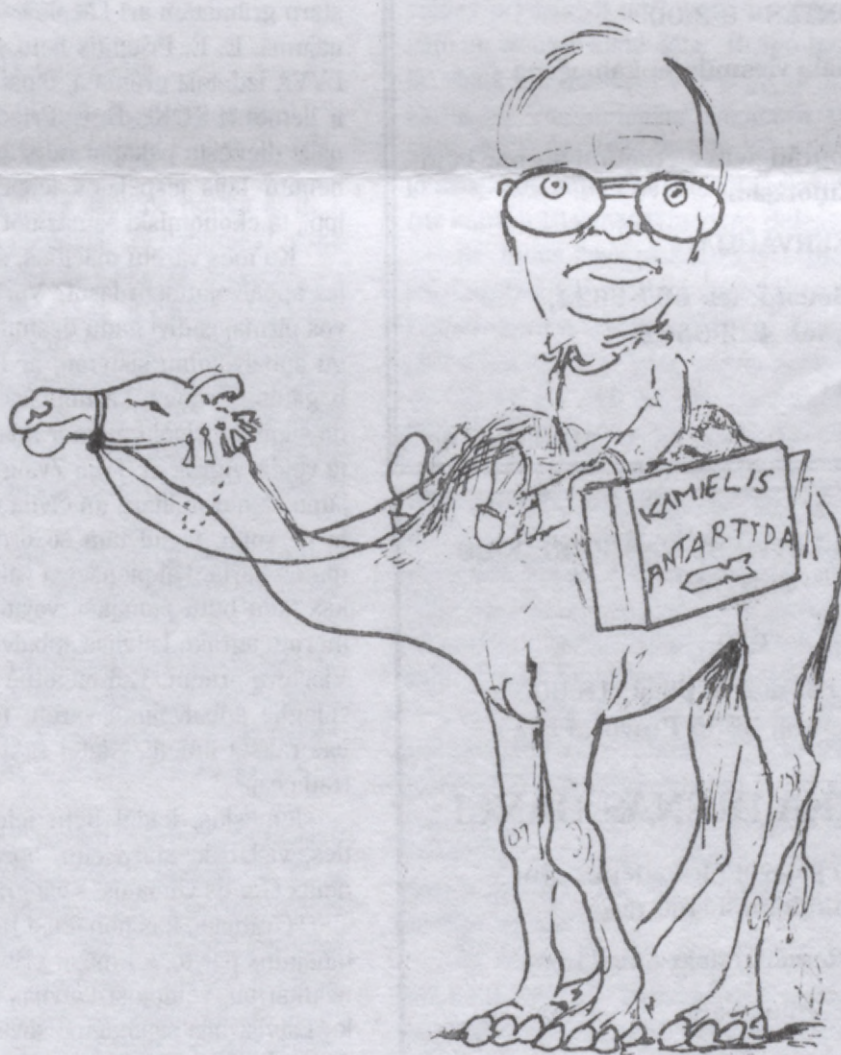
Sapulce bija raita un ilga 2 stundas. Pēc tās vanadzēs pulcējušos dalībniekus pacienāja ar siltām vakariņām, kas bija gaidītas un garšoja labi.

Vēlēsim nodaļai līdzīgas sekmes un atbalstīsim tās nozīmīgo palīdzības darbu, cik nu tas ir mūsu spēkos. Paldies par veikumu! □

M. Štauers

Lielākais putekļu sūcējs Amerikā

"Kamielis Antartidā" autors Kārlis Ķezbers un viņa humora lādiņš, kas solās visus pārjautrināt, ko publicē Latvijā-Amerikā.

Laipni lūdzam lasītājus nokārtot abonementa maksu par izstāvošiem mēnešiem un 1997. gadu. Ir atkal cēlušās papīra cenas un citu pakalpojumu maksājumi. Lai izdevums varētu iznākt regulāri bez traucējumiem, redakcijai ir vajadzīgi līdzekļi. Dāviniet MLB Ziņotāju saviem piederīgiem un paziņām šeit un Latvijā, it sevišķi jaunajiem lasītājiem! Paldies! Gaidām lasītāju vēstules un Jūsu piebildes!

Redakcija

SABIEDRISKĀS DZĪVES LAIKRĀDIS

Biežāk lietoto Sv. Jāņa igauņu baznīca, kur notiek dievkalpojumi, 4345 Marcell ielā. Ev.-lut. Trisvienības draudzes nams - 3438 Rosedale Avenue, tālrunis 489-3224 telpu adreses: Montrealas latviešu sabiedriskais centrs - 3955 Provost ielā, Lašīnā, tālrunis 634-4082

- 9. martā, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, ev.-lut. Trisvienības draudzes kārtējais dievkalpojums.
16. martā, plkst. 10:30, Notre Dame bazilikas Jēzus Sv. Sirds kapličā, 426 Sulpice ielā, Montrealas latviešu katoļu draudzes kārtējais dievkalpojums.
16. martā, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, ev.-lut. Trisvienības draudzes valdes amatā ievēšanas dievkalpojums.
16. martā, plkst. 18:00, Latviešu centrā, Centra Sv. Patrika dienas dancis. Skatiet paziņojumu 23. lpp.!
20. martā, plkst. 11:00, Latviešu centrā, Montrealas latv. pensionāru apvienības video lentas izrāde. plkst. 13:00, Latviešu centrā, Montrealas latv. pensionāru apvienības pilnsapulce.
23. martā, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, Ev.-lut. Trisvienības draudzes Pūpolu svētdienas dievkalpojums ar dievgaldu.
27. martā, plkst. 18:00, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, ev.-lut. Trisvienības draudzes Zaļās ceturtdienas dievkalpojums ar dievgaldu.
28. martā, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, ev.-lut. Trisvienības draudzes Lielās Piektdienas dievkalpojums ar dievgaldu.
29. martā, plkst. 20:00, St. John's Lutheran baznīcā, J. Mance un Prince Arthur ielu krustojumā, Montrealas luterāņu draudžu kopdievkalpojums (Easter Vigil) ar kristībām un dievgaldu.
30. martā, plkst. 07:00, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, ev.-lut. Trisvienības draudzes Lieldienu rīta dievkalpojums ar dievgaldu. plkst. 08:15, Sv. Jāņa igauņu baznīcas zālē, ev.-lut. Trisvienības draudzes Lieldienu brokastis.

- 2. aprīlī, plkst. 16:30, Latviešu centrā, akciju sabiedrības "Bebri" kārtējā sanāksme.
5. aprīlī, plkst. 17:00, Latviešu centrā, Montrealas Latviešu Biedrības gadskārtējais Aprīļa joks sarīkojums par labu MLB Ziņotājam. Skatiet paziņojumu 23. lpp.!
6. aprīlī, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, ev.-lut. Trisvienības draudzes kārtējais dievkalpojums.
9. aprīlī, plkst. 11:00-19:00, Latviešu centrā, DV Montrealas nod. palīdzības saiņu uz Latviju pieņemšana.
10. aprīlī, plkst. 11:00-17:00, Latviešu centrā, DV Montrealas nod. palīdzības saiņu uz Latviju pieņemšana.
13. aprīlī, plkst. 13:30, Latviešu centra Kamina zālē, ev.-lut. Trisvienības draudzes ģimenes dievkalpojums. Pēc tā bērnu nodarbības sēžu zālē.
13. aprīlī, plkst. 15:00, Latviešu centrā, Montrealas latv. pensionāru apvienības gada svētki.
20. aprīlī, plkst. 10:30, Notre Dame bazilikas Jēzus Sv. Sirds kapličā, 426 Sulpice ielā, Montrealas latviešu katoļu draudzes kārtējais dievkalpojums.
27. aprīlī, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, ev.-lut. Trisvienības draudzes dievkalpojums ar dievgaldu.
11. maijā, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu bazn., ev.-lut. Trisvienības dr. Ģimenes d. dievkalpojums ar dievgaldu.

MLB Z 1997 III 1.000 e

Vēršam Jūsu uzmanību uz faktu, ka nevaram garantēt absolūtu SABIEDRISKĀS DZĪVES LAIKRĀŽA pareizību. Neskaidribru gadījumos aicinām sazināties ar pasākumu organizētājiem. Pavaicājiet!

Šo MLB Ziņotāja numuru izdalām lasītājiem uz rokas no 6.-9. martam. Pārējos eksemplārus nododam Kanadas pastā 12. martam. Redakcija

MLB ZIŅOTĀJA redakcijai tagad ir savs FAKSA numurs - 514-457-3496
MLB ZIŅOTĀJA administratorei un MLB kasierai A. Porietei-Bedard, 113 Highgate Ave., Pointe Claire, Que, Canada H9R 2X5, ☎514-697-6624

Table with 2 columns: Description of services and payments, and Amount in dollars (\$). Includes items like 'Ar šo nosūtu MLB Ziņotāja abonementa samaksu par...', 'Gaisa pasta piemaksu...', 'Ziedojumu tehnisko izdevumu segšanai...', 'Ziedojumu spiestuves uzlabošanai...', 'Dāvinu MLB Ziņotāju...', 'LNAK dalības maksu...', 'MLB biedru maksu par 1996./7. darbības gadu...', 'Ziedojumu Montrealas latviešu biedrībai...', 'Ziedojums Kopējam svētku sveicienam...', and 'Čeki rakstāmi uz Montreal Latvian Society vārda'.

**Goliger's
Travel**
SINCE 1955

Kravis Travel Services Ltd.

- Ceļojumi uz Latviju
vīzas, lidojumi,
auto īre un viesnīcas
- Jūsu ciemiņiem no Latvijas
kārtotam lidojumus
- Ekskursijas pa Latviju
sadarbībā ar Latvia Tours

Jūsu pārstāvis Jānis Kravis
(416) 924-6328

Cumberland Court,
99 Yorkville Ave.
Toronto, Ont. M5R 3K5
Fax (416) 924-5954

 LATVIA TOURS
Kanādas un Amērikas pārstāvji

1-800-268-7442

COLLINS CLARKE
MACGILLIVRAY
WHITE

Funeral Directors

• 5610 Sherbrooke St. W.,
Montreal — Business Office
514 - 483-1870

FLOWERS
by
Laryanna

**LATVIEŠU JAUNATNES DZIESMU
SVĒTKU PADOME**

291 Lorraine Dr., Baie d'Urfe,
Quebec, Canada H9X 2R2

☎ 514-457-9832; fakss 514-457-3496

Piedāvā:

LATVISKAS VIESĪBU SERVJETES

150 servješu paka \$ 25.- + \$ 4.- piemaksa pastam.

2-18 servješu paciņas - \$ 6.- + \$ 2.- piemaksa pastam.

Rotājiet savus godu un svētku galdus ar šīm latviskām servjetēm, veidojiet īpašu gaisotni un sagādājiet pārsteigumu saviem viesiem. Ienākums iet par labu

MŪZIKAS NOMETNES LABVĒĻU FONDAM,

ko arī lūdzam atbalstīt ar ziedojumiem, lai nodrošinātu jauno mūziķu un lektoru piedalīšanos nākamajā (6.) Mūzikas nometnē, kas notiks 1998. gadā, no 8.-18. jūlijam, Ogrē, Latvijā. Daudziem dalībniekiem būs vajadzīgas stipendijas. Lai nometne varētu notikt sekmīgi, līdzekļi tai jāsaģādā jau tagad.

Visi maksājumi adresējami uz augšminēto adresi un čeki rakstāmi uz **Latvian Youth Song and Dance Festival Council** vārda.

Pateicamies par Jūsu uzmanību un līdzšinējo atsaucību. Varam ziņot, ka iepriekšējiem aicinājumiem jau atsaukušies vairāki labvēļi ar ievērojamām summām. **Mūzikas nometnei Latvijā 1998. gadā** līdz šim saņemti US 10.050.-. Paldies! Ceram, ka līdzšinējiem devējiem netrūks sekotāju, jo vajadzība ir liela - vēl vajadzīgi ap US 14.000.-.

PADOME

6. martā, redakciju slēdzot, Montrealu piemeklējis lielākais sniegpuenis aizvadītajā ziemā. Sniega birums būšot ap 25 vai vairāk cm. To virpatās griež līdz 60 km stundā liels vējš, sadzenot milzu kupenas un samazinot redzamību klajumos līdz nullei. Tomēr ceram, ka varēsim svaigos eksemplārus izdalīt tiem pensionāriem, kas būs uzdrošinājušies ierasties uz savu sanākumi Latviešu centrā.

MLB ZIŅOTĀJS / ISSN 0227-2433

FAKSA NUMURS 514-457-3496

IZDEVĒJA: Montrealas Latviešu Biedrība, 291 Lorraine Drive, Baie d'Urfe, Quebec, Canada H9X 2R2, ☎ 514-457-9832

REDAKTORS: Mārtiņš Štaubers, 291 Lorraine Drive, Baie d'Urfe, Quebec, Canada H9X 2R2, ☎ 514-457-9832

ADMINISTRĀTORE: Anita Poriēte-Bedard, 113 Highgate Avenue, Pointe Claire, Quebec, Canada H9R 2X5

EKSPEDĪCIJA: Velta Ozols. DARBINIEKI: Elmārs Bārdiņš, Jānis Birze, Konstantīns Čaks, Imants Freibergs, Anna Kreipāne, Marga Lūsis, Uldis Lūsis, Valdis Ozols, Aina Paegle, Voldemārs Paegle, Anna Skujiņa, Vilma Ulmane un daudzi citi.

MLB ZIŅOTĀJA ABONEMENTA MAKSA: \$ 35.00 gadā, MLB biedriem, pensionāriem un kaŗa invalīdiem - \$ 30.00 gadā, gaisa pasta piemaksa uz ASV - \$ 6.00, uz citiem kontinentiem \$ 20.00 gadā; atsevišķas burtnīcas maksa - pret \$ 3.00 ziedojumu. PAZIŅOJUMU LAPPUŠU SLEJU MAKSAS: mazākais paziņojums \$ 20.00, 1/4 lpp. - \$ 30.00, 1/3 lpp. - \$ 35.00, pilna lpp. - \$ 65.00; paziņojumu sagatavošanas izdevumi - \$ 20.00; Čeki rakstāmi uz MONTREAL LATVIAN SOCIETY vārda.

MLB ZIŅOTĀJS iznāk ik mēneša sākumā. Vasaras mēnešos vai neparedzētos gadījumos iespējams dubultnumurs. Materiāli tekošajam numuram iesūtāmi vai nododāmi redakcijā līdz ik mēneša 15. datumam. Pār izdevumā publicēto rakstu saturu atbild to autori. Redakcija var rakstus īsināt. Raksti un vispārējas ziņas nepauz ne MLB valdes, nedz redakcijas, nedz tās darbinieku ieskatus iztirzātos jautājumos. Rakstu autoriem jāuzdod vārds un uzvārds, pilna adrese, telefona numurs un jāparakstās. Redakcija iesūtītos materiālus neuzglabā un nesūta atpakaļ. Anonimus rakstus neievēro.

MONTREAL LATVIAN SOCIETY MONTHLY BULLETIN MLB ZIŅOTĀJS
ASSOCIATION LETTONE DE MONTREAL MARCH 1997 MARS BULLETIN MENSUEL MLB ZIŅOTĀJS

Envoyé par la Association Lettone de Montréal; Sent by Montreal Latvian Society, 291 Lorraine Dr., Baie d'Urfe, Que, Canada H9X 2R2, ☎ 514-457-9832